

ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

အမှတ်စဉ်(၁၇၉)

အာဠာနာဠိယသုတ် အနှစ်ချုပ်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)

ဓမ္မဒါနကုသိုလ်ရှင်

နတ်လူသာဓုခေါ်စေသော်

အောင်ဇေယျ ဗုဒ္ဓိပင်လှိုင်
အမှတ်(၁၅၂)၊ (၂၂)လမ်း၊ လသာမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း ၀၉-၅၀၈၉၄၇၂၊ ၀၉-၇၉၅ ၂၅၂ ၆၈၂

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

အာဇာနည်ဃသုတ် အနှစ်ချုပ်

တရားစာအုပ်များကို
ဓမ္မစာပေ အလှူငွေဖြင့်
ပုံနှိပ်ဖြန့်ဝေသည်

အာဇာနည်သုတ် အနှစ်ချုပ် အပိုင်း(၁)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၆ ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၄ ခုနှစ်၊ ပထမဝါဆိုလဆန်း(၁)ရက်၊ ၁၉-၆-၂၀၁၂ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာတော် ထွန်းကားပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာန၊ ဇမ္ဗူသီရိဗိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သည့် ဓမ္မသဘင်အခမ်းအနား၌ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ မင်္ဂလာဈေး၊ မိဘဘိုးဘွားဆွေမျိုးများ နှင့် ဦးတင်စိုး တို့အား ရည်စူး၍ ဒေါ်လှခင် မိသားစု (ကိုကျော်သင်း ဆေးဆိုင်) ၏ အမတ်ဒါန ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော “အာဇာနည်သုတ် အနှစ်ချုပ် အပိုင်း(၁)” တရားဒေသနာတော်။

မြန်မာနိုင်ငံက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တွေဟာ ငယ်စဉ်တောင်ကျေး ကလေးဘဝမှာ ပရိတ်ကြီး(၁၁)သုတ်ကို သင်ယူကျက်မှတ်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီ ပရိတ်ကြီး (၁၁)သုတ်ထဲမှာ “အာဇာနည်သုတ်” ဆိုတာ အပါအဝင်ဖြစ်ပါတယ်။ သို့သော် ပရိတ်ကြီး (၁၁)သုတ်မှာပါတဲ့ “အာဇာနည်သုတ်” က မူရင်းသုတ် မဟုတ်ဘူး၊ မူရင်းသုတ်မှ အချို့ကိုယူပြီး နေ့စဉ်ဘဝမှာ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ဖို့ ရှေးဆရာတော်ကြီးများက ရေးသားစီရင်ထားတာ ဖြစ်တယ်။

မူရင်းသုတ်ကလည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားခဲ့တဲ့သုတ် မဟုတ်ဘူး၊ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးရဲ့ လျှောက်ထားတဲ့အတိုင်း ရဟန်းတွေကို မြတ်စွာဘုရားက တဆင့်ဟောကြားခဲ့တာသာ ဖြစ်တယ်။ အာဇာနည်သုတ် ဟာ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အတွက် အကာအကွယ် အစောင့်အရှောက် ဖြစ်ဖို့ ထုတ်ပြန်တဲ့ အမိန့်ပြန်တမ်းဖြစ်တယ်။

J

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

ပရိတ္တ ဆိုတာ protection ပဲ။ မမြင်ရတဲ့ အန္တရာယ်တွေ ကာကွယ်ဖို့ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ဟောတာ။ မမြင်ရတဲ့အန္တရာယ် ကို မေတ္တာအသုံးပြုပြီးတော့ ကာကွယ်တယ်။ သစ္စာစကားဆိုပြီး ကာကွယ်တယ်။ ဘုရားဂုဏ် တရားဂုဏ် သံဃာဂုဏ်ကို အာရုံ ပြုပြီးကာကွယ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ အန္တရာယ်တွေ မကျ ရောက်ရအောင် ပရိတ်တရားတော်တွေကို ဟောကြားခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ပိဋကတ်မှာ သီးသန့် ပရိတ္တပါဠိ အနေနဲ့တော့ မရှိဘူး။ ထိုထိုသုတ္တန်တွေမှာရှိတာကို ထုတ်နှုတ်စုပေါင်းပြီး ပရိတ်ကြီး (၁၁)သုတ်ဆိုတာ ပေါ်လာတာဖြစ်တယ်။

မြန်မာမှာ ဘုရင်စနစ်ကုန်ဆုံးသွားပြီးတဲ့နောက် ဗြိတိသျှ ခေတ် အချိန်ပိုင်းမှာ သံဃာတွေက တင်မြှောက်တဲ့ သမ္မတိ သာသနာပိုင်ဆိုတာ တောင်ခွင်ဆရာတော်ကြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီ တောင်ခွင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်ကြီးက ထိုထိုသုတ္တန်တွေမှ ပရိတ်ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်တဲ့ ပါဠိတွေကိုထုတ်နှုတ်ပြီး ပရိတ္တာရုဒ္ဓတ ပါဠိ ဆိုတဲ့စာအုပ် ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ပုံနှိပ်စာအဖြစ် ရောက်ခဲ့သော် လည်း သိပ်ပြီးတော့မသိကြဘူး။

သီရိလင်္ကာနိုင်ငံမှာလည်းပဲ ပရိတ္တပါဠိ ရှိတယ်။ တခြား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်နိုင်ငံတွေမှာလည်း ပရိတ္တဆိုတာ ရွတ်ဆိုကြတယ်။ မြန်မာပြည်မှာရှိတဲ့ ပရိတ္တပါဠိနဲ့ အများအားဖြင့်တူညီသော်လည်း အချိန်ဒါန်းစတင်ပုံ ကွာခြားတယ်။ ရွတ်ဆိုပုံအသံချင်းလည်း ကွာခြားတယ်။ မြန်မာလူမျိုးတွေရဲ့ ပါဠိရွတ်ဖတ်သံက တခြား နိုင်ငံက ပါဠိရွတ်ဖတ်သံနဲ့ မတူကွဲပြားတယ်။ သီရိလင်္ကာ၊ ထိုင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို နိုင်ငံတွေရဲ့ ပါဠိရွတ်ဖတ်ပုံအသံက တူကြတယ်။ မြန်မာတစ်နိုင်ငံတည်းပဲ အသံကွဲပြားနေတယ်။

ဘယ်သူက မှန်သလဲ၊ ဘယ်သူက မှားသလဲလို့ ပြောစရာ အကြောင်း မရှိဘူးပေါ့။ သို့သော် ဒီကနေ့ခေတ် ကမ္ဘာက ရွတ်ဖတ်တဲ့အသံကတော့ မြန်မာပြည်ကအသံမျိုး မဟုတ်ဘူး၊ တခြားနိုင်ငံတွေမှာ ရွတ်ဖတ်နေတဲ့အသံနဲ့ မြန်မာအသံ ကွဲပြားမှု ရှိတယ်။ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ကွဲပြားတာမဟုတ်ဘူး။

အသံထွက်ကွဲပြားတာဟာ ပြဿနာမဟုတ်ဘူး။ အင်္ဂလိပ် စကားလုံးကိုပဲ အသံထွက်ပုံက တူညီတာမှမဟုတ်တာ၊ ကြည့် လေ- အခုခေတ် ဗြိတိသျှ english နဲ့ အမေရိကန် english ပဲ လေ့လာကြည့်ပေါ့။ အသံထွက် တူမှမတူတာ၊ မတူတဲ့နေရာ တွေ အများကြီးရှိတယ်။ မတူတာပြဿနာမဟုတ်ဘူး၊ အဓိပ္ပါယ် မှားတာကပြဿနာ၊ သူလျှာ သူ့အာနဲ့ရွတ်တာ အပြစ်ပြောစရာ မရှိဘူး။

ဗြိတိသျှလူမျိုးတွေ မြန်မာစာသင်တဲ့အခါမှာ အာလျှာကို မထိန်းနိုင်လို့ “ဆရာနဲ့တွေ့ရတာ သိပ်ဝမ်းသာပါတယ်” လို့ ပြောရ မယ့်အစား “ဆရာနဲ့တွေ့ရတာ သိပ်ဝမ်းသွားပါတယ်” လို့ ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါမျိုးကတော့ ဖြစ်တတ်တာပေါ့၊ ဒါက အပြစ် မဟုတ်ပါဘူး။

မြန်မာလူမျိုးက အင်္ဂလိပ်စကား ပြောတဲ့အခါမှာလည်း ဒါမျိုးတွေရှိမယ်၊ သို့သော် မတူညီတာကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ “သူကမှန်တယ်၊ ငါကမှားတယ်” လို့ အငြင်းပွားစရာ အကြောင်း မရှိဘူး၊ သူ့လူမျိုး သူ့အာ သူ့လျှာနဲ့ရွတ်တယ်၊ အဓိပ္ပါယ်မှန်ဖို့ အရေးကြီးတယ်။

သီရိလင်္ကာ စတဲ့ တခြားနိုင်ငံတွေမှာ သူတို့က အသံ တစ်မျိုးနဲ့ ရွတ်တယ်ပေါ့။ ပါဠိဘာသာမှာ မတူညီတဲ့ စကားလုံး

အသံဟာ ငါးမျိုးပဲရှိတာပဲ။ (စ၊ ဆ၊ ဇ၊ ဈ) ကို သူတို့က (ကျ၊ ချ၊ ဂျ၊ ဂျ) လို့ ဖတ်တယ်။ ဗမာက (စ၊ ဆ၊ ဇ၊ ဈ) ဒါကွဲတယ်။ မြန်မာတွေက (သ) လို့ဆိုပေမယ့် တခြားနိုင်ငံတွေက (ဆ) လို့ ဖတ်တယ်။ အဲဒီလောက်တော့ ကွဲပြားခြားနားမှုတွေရှိတယ်။ မြန်မာလူမျိုးတွေက “အညမင်ည” လို့ ရွတ်ကြတယ်။ သူတို့က “အံညမံည” လို့ ရွတ်တယ်။ **တေံ မင်္ဂလ မုတ္တမံ** ကို “တေံ မင်္ဂလ မုတ္တမံ” လို့ ရွတ်တယ်။ “မင် နဲ့ မံ” ကွဲပြားမှုရှိတယ်ပေါ့။

ပရိတ္တပါဠိမှ အာဇာနည်ယသုတ်ကို လေ့လာကြည့်ရမယ်။ အာဇာနည်ယသုတ်ဆိုတာ ဘုရားဂုဏ်တော်ကိုအာရုံပြုပြီး ဘုရား ရှိခိုးတဲ့သုတ်ပဲ။ ဘုရားရှိခိုးပြီး ဘုရားရဲ့အစွမ်းတန်ခိုးအာနုဘော်နဲ့ အန္တရာယ်ကင်းအောင် စီမံတဲ့သဘောပဲ။

အာဇာနည်ယ အဓိပ္ပါယ်

အာဇာနည်ယဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို အရင်မှတ်ရ မယ်။ ဒီသုတ္တန်ကို အာဇာနည်ယသုတ်လို့ ဘာကြောင့် ခေါ်ရ သလဲ။ အာဇာနည်ယ ဆိုတာ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး စိုးစံတဲ့ မြို့တွေထဲက မြို့တစ်မြို့ရဲ့ အမည်ပဲ။ “အာဇာနည်မြို့မှာ ထုတ်ပြန်တဲ့အမိန့်ဖြစ်လို့ အာဇာနည်ယ” လို့ခေါ်တာ။ (အာဇာနည်ယ=အာဇာနည်မြို့မှာထုတ်ပြန်တဲ့အမိန့်ပြန်တမ်း)။

တဿ စ နဂရာ အဟု၊

အန္တလိက္ခေ သုမာပိတာ၊

အာဇာနည် ကုသိနာဇာ ပရကုသိနာဇာ၊

နာဇာသုရိယာ ပရကုသိနာဇာ။

အာဇာနည်၊ ကုသိနာဇာ၊ ပရကုသိနာဇာ၊ နာဇာသုရိယာ၊
 ပရကုသိနာဇာ၊ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီး တည်ထောင်ထားတဲ့
 မြို့တွေပဲ။ အဲဒီမြို့တွေထဲက အာဇာနည်ဆိုတဲ့မြို့မှာထုတ်ပြန်လို့
 အာဇာနည်ယလို့ခေါ်တာ။ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးရဲ့ နေပြည်
 တော်က အာဠကမန္တာ လို့ခေါ်တယ်။

မူရင်းသုတ်

ဒီဃနိကာယ ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိတော်မှာ အာဇာနည်ယသုတ်
 ဆိုတာရှိတယ်။ အဲဒီမူရင်းသုတ်ကို နှစ်ပိုင်းခွဲထားတယ်။ ရှေ့ပိုင်းမှာ
 ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက မြတ်စွာဘုရားကို လာရောက်
 လျှောက်တာ၊ နောက်ပိုင်းမှာ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတွေကို
 ပြန်ဟောပြီး “ဒီသုတ္တန်ကို မှတ်သားထားကြ၊ ကျက်ထားကြ၊
 ရွတ်ဖတ်ကြ၊ အကျိုးရှိတယ်” လို့လည်း တိုက်တွန်းတော်မူတယ်။

ဒီသုတ္တန်ဟာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းတယ်။ ပရိတ် တရား
 တော်တွေထဲမှာ နတ်တွေလျှောက်ကြားလို့ ထုတ်ပြန်တဲ့သုတ်
 ဆိုတာ ဒီတစ်သုတ်ပဲရှိတယ်။ ကျန်တာက မြတ်စွာဘုရား
 ကိုယ်တိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်းလည်းဖြစ်စေ၊ အကာအကွယ်လည်းဖြစ်စေ
 ရည်ရွယ်ဟောတာဖြစ်တယ်။ မေတ္တာသုတ်ကို မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း
 ပွားဖို့နဲ့ အကာအကွယ်ဖြစ်ဖို့ဟောတာ။ ရတနသုတ်ကို ဘုရား
 ဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃဂုဏ်တွေ အာရုံပြုသစ္စာဆိုပြီး အကာ
 အကွယ်ဖြစ်ဖို့ဟောတာ။

အာဇာနည်နာဠိယ ပရိတ်

ပရိတ်ကြီး(၁၁)သုတ်မှာပါတဲ့ အာဇာနည်နာဠိယသုတ်ဟာ ဂါထာပုဒ်ပေါင်း(၃၀)ရှိတယ်။ ပရိတ်တော် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ နိဒါန်းကို အစပျိုးပြီး ရွတ်ကြမယ် ဖတ်ကြမယ်လို့ တိုက်တွန်းတဲ့ ဂါထာက နှစ်ပုဒ်ပါတယ်။ အဲဒီဂါထာများကို ရှေးဆရာတွေ ရေးတာ၊ ဘုရားဟောတာမဟုတ်ဘူး။

ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးရဲ့ ဘုရားရှိခိုးဂါထာက ခြောက်ပုဒ်၊ ရှေးဆရာတွေ စီမံဖြည့်စွက်ထည့်ထားတဲ့ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဝန္တနာ က ၉-ပုဒ်၊ ဘုရားရှိခိုးပြီး ဆုတောင်းတာ ၃-ပုဒ်၊ နတ်မင်းကြီး လေးယောက် စောင့်ရှောက်ပါစေလို့ အာသီသပြုတာက ၆-ပုဒ်၊ နတ်နဂါးများနှင့် သာသနာစောင့် နတ်မင်းကြီးတွေက စောင့်ရှောက်ပါစေလို့ အာသီသပြုတာက ၂-ပုဒ်၊ မေတ္တာပြု ဆုတောင်းတာက ၁-ပုဒ်၊ ရှိခိုးရခြင်းရဲ့အကျိုးကို ဖော်ပြတာက ၁-ပုဒ်၊ အားလုံး ဂါထာပုဒ်ပေါင်း ၃၀ ရှိတယ်။

မူလ အာဇာနည်နာဠိယသုတ်က ဂါထာတွေနဲ့ချည်းမဟုတ်ဘူး၊ စုတ္တံဗျူဟ စကားပြေဝါကျများလည်းပါတယ်။ မူလ အာဇာနည်နာဠိယ သုတ်မှ ခြောက်ဂါထာကိုသာယူပြီး ကျန်ဂါထာတွေကို ဖြည့်စွက် ရေးသားထားတာ ဖြစ်တယ်။ နေ့စဉ် ရွတ်ဖတ်တဲ့အခါမှာ အင်မတန်မှ အဆင်ပြေတယ်။

ပရိတ်ပျိုး

“အပ္ပသန္ဓေဟိ နာထဿ၊

သာသနေ သာဓုသမ္ပတေ။

အမနုဿေဟိ စလ္လေဟိ၊

သဒါ ကိဗ္ဗိသကာရိဘိ။

အာဇာနည်ယသုတ် အနှစ်ချုပ်

၇

ပရိသာနံ စတဿန္တံ၊

အဟိံသာယ ဓ ဂုတ္တိယာ၊

ယံ ဒေသေသိ မဟာဝိရော၊

ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ။”

ဒီနှစ်ဂါထာက အာဇာနည်ယသုတ်ကို ရွတ်ကြပါစို့လို့ အဆိုပြုတဲ့ဂါထာဖြစ်တယ်။ ရည်ရွယ်ချက်တွေပါ ဖော်ပြထားတာ အင်မတန်မှ မှတ်သားစရာကောင်းတယ်။

အဓိပ္ပါယ်က “သူတော်ကောင်းတွေက အလွန်မြတ်နိုးတဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ သာသနာတော်အပေါ်မှာ မကြည်ညိုကြတဲ့၊ စိတ်ကြမ်းကိုယ်ကြမ်း ခက်ထန် ကြမ်းကြုတ်ကြတဲ့၊ အမြဲမပြတ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ် မကောင်းတာတွေကို လုပ်လေ့ရှိကြတဲ့ နတ်ဆိုး ဘီလူးဆိုးတွေက။”

လူထဲမှာ လူဆိုးရှိသလို နတ်ထဲမှာလည်း နတ်ဆိုးရှိတာပဲ၊ ခွေးထဲမှာလည်း ခွေးဆိုးရှိတယ်၊ ငှက်ထဲမှာလည်း ငှက်ဆိုးရှိတယ်။ အဆိုးဆိုတာ နေရာတိုင်းရှိတယ်။

သူတော်ကောင်းတွေ အင်မတန်မှမြတ်နိုးကြတဲ့ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်ကို လုံးဝမကြည်ညိုဘူး၊ မကြည်ညိုရုံတင် မကဘူး စိတ်ကြမ်းကိုယ်ကြမ်းရှိကြတယ်၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေ အမြဲတမ်းလုပ်ကြတယ်၊ ဘယ်တော့မှ ကောင်းတာ မလုပ်ဘူး။ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ် မကောင်းတာတွေကို အမြဲလုပ်တတ်တဲ့ မိစ္ဆာနတ်ဆိုးတွေလို့ ဒီလိုဆိုတယ်။

“မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တပည့်ပရိသတ်လေးမျိုး။ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသက၊ ဥပါသိကာ ပရိသတ်လေးမျိုးကို မညှင်းဆဲဖို့အတွက်၊ အန္တရာယ်ကင်းပြီးလုံခြုံစေဖို့အတွက်၊ ကြီးမြတ်သောလုံ့လ ရှိတော်

မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ ထို အာဇာနည်ယ
ပရိတ်ကို တို့တတွေ ရွတ်ဆိုကြစို့လား။”

ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ဖို့ရန်အတွက် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်
လိုက်တဲ့စကား၊ ကိုယ်တစ်ယောက်တည်း ရွတ်ရင်တော့ ဒါ
လုပ်စရာမလိုဘူးပေါ့၊ ကိုယ်တစ်ယောက်တည်းကျတော့ ပြောင်း
မယ်ဆိုရင် “ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမဟံ-ကျွန်ုပ်ရွတ်ပါတော့မယ်”
လို့ ဒီလိုပဲပြောချင်ပြောလို့ရတယ်။

ဂါထာပွင့်အနက်

“သာဓုသမ္ပတေ-သူတော်ကောင်းတွေက အလွန်ကို မြတ်နိုး
တဲ့၊ နာထဿ သာသနေး- မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌၊
အပ္ပသန္ဓေဟိ- ကြည်ညိုစိတ် မရှိကြတဲ့၊ စဏ္ဍေဟိ- အလွန်
ကြမ်းတမ်းခက်ထန်ကြပြီး၊ သဒါ တိဗ္ဗိသကာရိဘိ- အမြဲမပြတ်
မကောင်းတဲ့အမှုတွေကို ပြုလုပ်ကြတဲ့၊ အမနုဿေဟိ- ဘီလူး
တို့က၊ ပရိသာနံ စတဿန္တံ- မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တပည့်ပရိသတ်
လေးပါးတို့အား၊ အဟိသာယ- မညှင်းဆဲဖို့အတွက်၊ ဂုတ္တိယာ-
လုံခြုံရေးအတွက်၊ ယံ ဒေသေသိ မာဟာဝီရော၊ ပရိတ္တံ တံ
ဘဏာမ ဟေ- ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့
အကာအကွယ်ပရိတ်ကို ရွတ်ဖတ်ကြစို့ သူတော်ကောင်းအပေါင်း
တို့”။

ဒီသုတ္တန်ကို မြတ်စွာဘုရား ထပ်ဆင့်ဟောထားတာ
ဖြစ်သောကြောင့် ဘုရားဟောတယ်လို့ပြောတာ။ သို့သော်လည်း
ပထမမူရင်းကတော့ မြတ်စွာဘုရားဟောတာ မဟုတ်ဘူး။
ဒီသုတ္တန် ဖြစ်ပေါ်လာပုံက ဒီလိုပါ။

အာဇာနည်ယသုတ် နိဒါန်း

မြတ်စွာဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်က ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှာ သီတင်းသုံးတယ်။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေလည်း သီတင်းသုံးကြတယ်။ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင် ပတ်ဝန်းကျင်မှာလည်း သရဲတစ္ဆေ အင်မတန်ပေါတယ်၊ ပြိတ္တာတွေလည်း အနေများတယ်။ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ဟာ ထူးဆန်းတဲ့ သတ္တဝါကြီးတွေကိုလည်း ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ကအဆင်း တွေ့တာဖြစ်တယ်။ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှာ လောဟကုမ္ဘိ ငရဲအိုးနှစ်လုံးအကြားမှ ဖြတ်စီးလာလို့ ရေပူစမ်းကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ တပေါဒါ လို့ခေါ်တယ်။ ရေပူစမ်းရှိတဲ့နေရာ ငရဲအိုးနဲ့နီးတယ်လို့ မှတ်သင့်တယ်။

ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှာ ပြိတ္တာတို့ တစ္ဆေတို့ သရဲတို့ အင်မတန်မှ ပေါတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ ငယ်ငယ်တုန်းက ရယ်စရာပြောတာ ကြားဖူးတယ်။ တောထွက် ဦးဇင်းကြီးတစ်ပါးက ပြောတယ်။ သူသေလို့ရှိရင် လိပ်စာပေးခဲ့မယ်တဲ့။ “ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင် ဇောင်ကြမ်းပင်အောက်” တဲ့။

မြတ်စွာဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်စောင်း တောရကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးနေတဲ့အချိန် သန်းခေါင်ယံမှာ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်တစ်တောင်လုံး အလင်းရောင်တွေ လွှမ်းမိုးပြီး လာတယ်။ နတ်မင်းကြီးလေးယောက် ရောက်လာကြတယ်။

အရှေ့အရပ်ကို စောင့်ကြပ်တဲ့ ဓဏရဋ္ဌ နတ်မင်းကြီးက များပြားလှတဲ့ ဂန္ဓဗ္ဗ (တီးမှုတ်ဖျော်ဖြေရေးနတ်) စစ်တပ်ကြီးနဲ့ ရောက်လာတယ်။ တောင်အရပ်မျက်နှာမှာနေတဲ့ ဝိရုဠက နတ်မင်းကြီးက ထွားကြိုင်းရက်စက် ကြမ်းကြုတ်တဲ့ ကုမ္ဘဏ္ဍာ စစ်တပ်ကြီးနဲ့ ရောက်လာတယ်။ အနောက်မျက်နှာကို

စောင့်ရှောက်တဲ့ ဝိရူပက္ခနတ်မင်းက နာဂစစ်တပ်ကြီးနဲ့ ရောက်လာတာ။ မြောက်အရပ်မှာစောင့်တဲ့ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက ယက္ခစစ်တပ်ကြီးနဲ့ ရောက်လာတယ်။

နတ်မင်းကြီး ၄-ပါး ရောက်လာတဲ့အခါမှာ အစောင့်တွေ ထူထပ်စွာချထားတယ်။ မြောက်ဘက်က ယက္ခစစ်တပ်၊ အရှေ့ဘက်က ဂန္ဓဗ္ဗစစ်တပ်၊ တောင်ဘက်က ကုမ္ဘဏ္ဍစစ်တပ်၊ အနောက်ဘက်က နာဂစစ်တပ် ချထားပြီး နတ်မင်းကြီး လေးယောက် မြတ်စွာဘုရားထံ လာရောက်ရှိခိုးဝပ်ချကြတယ်။

နတ်မျိုးစွဲ

စာတုမဟာရာဇ် နတ်ပရိသတ်တွေ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်တဲ့အခါ တချို့က မြတ်စွာဘုရားကို လေးလေးစားစား ဦးချကြတယ်။ တချို့က ရှိမခိုးဘဲ မြတ်စွာဘုရားကို ယဉ်ကျေး ဖွယ်ရာစွာ နှုတ်ဆက်စကား ပြောကြတယ်။ တချို့က သူတို့ရဲ့ အမည်နာမတွေကို ပြောကြားကြတယ်။ သူ့ဘယ်သူပါဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ကြတယ်။ တချို့ လက်အုပ်ကလေး ချီးပြီး တိတ်ဆိတ်စွာနေကြတယ်။

မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးဦးချပြီးတော့ သင့်တင့်လျောက်ပတ် စွာ ထိုင်နေတယ်ဆိုတဲ့ ပရိသတ်က မြတ်စွာဘုရားကို အလွန် ကြည်ညိုတဲ့ ပရိသတ်။

မြတ်စွာဘုရားကို နှုတ်ဆက်စကားပြောပြီး ထိုင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေက လူမှုရေးအရ ယဉ်ကျေးတဲ့ပရိသတ်။ လူမှုရေးအရ နှုတ်ဆက်ကြတယ်။ ဝမ်းမြောက်စကား ပြောကြတယ်။ ဗုဒ္ဓကို ကိုးကွယ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မဟုတ်ဘူး။

လက်အုပ်ကလေးတင်ချီထိုင်နေတဲ့ ပရိသတ်က ကလိမ် ကကျစ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်တယ်။ မပြတ်သားတဲ့ အုပ်စုတွေပေါ့။ ဘုရားကိုရှိခိုးတယ်ဆိုရင် မကြည်ညိုတဲ့လူက “ဘာဖြစ်လို့ ဂေါတမဘုရားကို ရှိခိုးရလဲ” ဆိုရင် ရှိခိုးတာမဟုတ်ဘူး၊ ငါ လက်အုပ်ချီတာပါ။ ဗုဒ္ဓဘာသာတွေကပြောလိမ့်မယ် “ဘုရားထံ ရောက်ရဲ့သားနဲ့ ဘာဖြစ်လို့ ရှိမခိုးတာလဲ” ဆိုရင် လက်အုပ်ချီ တာ ရှိခိုးတာမဟုတ်ဘူးလားလို့ပြောမယ်။

အမည်နာမတွေကို ထုတ်ဖော်ပြီး လျှောက်ကြားကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ပရိသတ်အလယ် “သူ ဘယ်သူပါဆိုတာ သိစေချင်”လို့ ထုတ်ဖော်ပြောကြတာဖြစ်တယ်။ အခွင့်ကောင်း ယူတယ်လို့ ပြောရမှာ။

ဘာစကားမှမပြောဘဲ ငုတ်တုပ်ထိုင်နေတဲ့ လူတွေကတော့ ခပ်အအ ခပ်နနတွေလို့ ဒီလိုဆိုတယ်။ စာတုမဟာရာဇ် နတ် ပရိသတ်ဟာ ယခုလို (၅)မျိုး ကွဲပြားပြီး မြတ်စွာဘုရားရှေ့မှာ ထိုင်နေတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက မြတ်စွာဘုရား ကို လျှောက်တယ်။ “တပည့်တော်တို့ ယက္ခဘီလူး အသိုင်းအဝိုင်း တွေထဲက အထက်တန်းစားဘီလူး၊ အလယ်အလတ်ဘီလူး၊ အောက်တန်းစားဘီလူးလို့ သုံးမျိုးရှိပါတယ်။ အထက်တန်းစား ဘီလူးတွေထဲမှာ မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုတဲ့ဘီလူး ရှိတယ်။ မကြည်ညိုတဲ့ဘီလူးရှိတယ်။ အလတ်တန်းစား ဘီလူးတွေထဲမှာ လည်း မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုတဲ့ဘီလူးရှိတယ်။ မကြည်ညို တဲ့ဘီလူး ရှိတယ်။ အောက်တန်းစား ဘီလူးတွေထဲမှာလည်း

မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုတဲ့ဘီလူးလည်းရှိတယ်၊ မကြည်ညိုတဲ့ ဘီလူးလည်း ရှိတယ်။”

ဗမာပြည်မှာ ဘီလူးလို့ဆိုလို့ရှိရင် ကြောက်စရာအရုပ်ကြီးကို ထုလုပ်ကြတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကလကတ္တားပြတိုက်မှာ ယက်သျှိုနီ လို့ ရေးထားတဲ့ ဘီလူးမပုံက ဗမာပြည်ကလို အစွယ်ကြီးနဲ့ သွားကြီးတွေနဲ့ အတော်အရုပ်ဆိုးတဲ့ပုံမဟုတ်ဘူး။ လူပုံအတိုင်းပဲ ရှိတယ်။

ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား၊ အများအားဖြင့် ယက္ခတွေကတော့ ဘုရားကို မကြည်ညိုကြဘူး။ မြတ်စွာဘုရား ကို မုန်းကြတယ်၊ ဘာဖြစ်လို့ မကြည်ညိုတာတုန်းဆိုတော့ သူများ အသက် မသတ်ရဘူး၊ သူများဥစ္စာ မခိုးရဘူး၊ သူတစ်ပါး သား မယား မပြစ်မှားရဘူး၊ လိမ်မပြောရဘူး၊ သေရည်သေရက် မသောက်စားရဘူးလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောတယ်။ သူတို့က သူများအသက်လည်း သတ်တယ်၊ သူများဥစ္စာလည်းတွေ့ရင် လစ်ရင်လစ်သလို အုပ်တာပဲ၊ သူတစ်ပါး သားမယားလည်း မရှောင်ဘူး၊ လိမ်လည်လှည့်စား မုသားစကားလည်း ပြောတာပဲ၊ အရက်သေစာဆိုတာလည်း သောက်တာပဲ၊ ငါးပါးသီလ မလုံကြ ဘူး။ အရှင်ဘုရားက ရှောင်ဖို့ဟောတော့ သူတို့နဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ပြီး အရှင်ဘုရားကို မကြည်ညိုတဲ့ ဘီလူးတွေက များတယ် ဘုရား”။

“မြတ်စွာဘုရား တပည့်သား သာဝကတွေဟာ တောမြိုင် ကြီးတွေအတွင်း သစ်တစ်ပင်ရင်း ဝါးတစ်ပင်အောက်မှာ တစ်ပါး တည်းကိန်းအောင်း တစ်ယောက်တည်းနေပြီး တရားဓမ္မ ကျင့်ကြ တယ်။ တောတွေထဲမှာ အုပ်စိုးနေတဲ့ ဘီလူးတွေရှိတယ်။ အဲဒီ

ဘီလူးတွေဟာ ရန်လိုပြီး မြတ်စွာဘုရားရဲ့တပည့်သာဝကတွေကို ညှင်းဆဲတတ်ပါတယ်။ မညှင်းဆဲနိုင်အောင် တပည့်တော်က အာဇာနည်ယပရိတ္တ အရံအတားတစ်ခု ထုတ်ပြန်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းသံဃာတွေကို ကျက်မှတ်ခိုင်းပါ။ အာဇာနည်ယပရိတ္တကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်မယ်ဆိုရင် မြတ်စွာ ဘုရားရဲ့ တပည့်သားတွေကိုညှင်းဆဲတဲ့ဘီလူးတွေကို သူ အရေးယူပါမယ်”။

မြတ်စွာဘုရားက ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးရဲ့ လျှောက်ကြားချက်ကို လက်ခံလိုက်တယ်။ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးလျှောက်တဲ့ ဂါထာပေါင်းက (၅၂)ဂါထာရှိတယ်။ သို့သော် ပရိတ်ကြီး အာဇာနည်ယသုတ်မှာ (၆)ဂါထာလောက်ပဲ ယူထားတယ်။ ပထမဆုံးလျှောက်တဲ့ ဂါထာတွေက ဘုရားရှိခိုးဂါထာတွေပါ။

ထို့နောက် နတ်မင်းကြီးလေးပါး အုပ်စိုးတဲ့ အရပ်ဒေသ အကြောင်းကို ဂါထာတွေနဲ့ လျှောက်တယ်။ အရှေ့အရပ်ကို ဓတရဋ္ဌနတ်မင်း အုပ်ချုပ်တယ်။ တောင်အရပ်ကို ဝိရူဠက နတ်မင်း အုပ်ချုပ်တယ်။ အနောက်အရပ်ကို ဝိရူပက္ခနတ်မင်း အုပ်ချုပ်တယ်။ မြောက်အရပ်ကို ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း အုပ်ချုပ်တယ်။ အသီးသီး အုပ်ချုပ်တဲ့အရပ်တွေကို ထုတ်ဖော် လျှောက်တယ်။

နောက်ဆုံးပိတ် ဂါထာက စာတုမဟာရာဇ်ဘုံသားတွေကို ဘုရားကို ရှိခိုးခိုင်းတာ။ ဘီလူးတွေ၊ ဂန္ဓဗ္ဗတွေ၊ ကုမ္ဘဏ္ဍတွေ၊ နာဂတွေကို မေးခွန်းတွေထုတ်တယ်။ “**ဇိနံ ဝန္တုထ ဂေါတမံ?** အောင်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို မင်းတို့ရှိခိုးကြရဲ့လား” လို့ ဒီလိုမေးခွန်းထုတ်တဲ့အခါ ဖြေကြရတယ်။ “**ဇိနံ ဝန္တာမ ဂေါတမံ-**

အောင်တော်မူတဲ့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကို ကျွန်ုပ်တို့ ရှိခိုးကြပါတယ်။” ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ၊ ဗုဒ္ဓံ ဝန္ဓာမ ဂေါတမံ- ဝိဇ္ဇာစရဏနဲ့ ပြည့်စုံတော်မူတဲ့ ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားကို ကျွန်ုပ်တို့ ရှိခိုးကြပါတယ်”လို့ ဖြေခိုင်းတယ်။

အရပ်လေးမျက်နှာမှာရှိကြတဲ့ သူတို့အုပ်ချုပ်တဲ့ နယ်ပယ် အတွင်းမှာရှိတဲ့ ဒီ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တွေ၊ ကုမ္ဘဏ္ဍာတွေ၊ နာဂတွေ၊ ယက္ခတွေ၊ လက်အောက်ခံနတ်တွေကို ဘုရားကိုရှိခိုးခိုင်းတယ်။

ထို့နောက် ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက ဘာဆက်လျှောက်တုန်းဆို “အရှင်ဘုရား၊ အရှင်ဘုရားရဲ့ တပည့်သာဝကတွေ ဘိက္ခုပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘိက္ခုနီပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဥပါသကာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဥပါသိကာမပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီ အာဇ္ဇာနာဠိယသုတ် အစောင့်အရှောက်ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်မယ် ဆိုလို့ရှိရင် ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်တဲ့ အရှင်ဘုရားရဲ့ တပည့်တွေကို ဘီလူးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဂန္ဓဗ္ဗပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကုမ္ဘဏ္ဍာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နာဂပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်လိုအကောင်မျိုးပဲဖြစ်ဖြစ် သူတို့ လက်အောက်ခံ ဒီနတ်မိစ္ဆာတွေက ဒုက္ခပေးချင်လို့ အနီးအနားမှာ ထိုင်နေတယ်၊ သွားနေရင်လည်း နောက်ယောင်ခံလိုက်တယ်၊ အိပ်နေရင် အနားနားမှာထိုင်နေတယ်၊ ဒီလို တစ်ခုခုလုပ်ဖို့ ခြောင်းနေတာတွေ တွေ့ပြီဆိုရင် သူတို့ကို အပြစ်ဒဏ်တွေ ခတ်ပါမယ်။

ဂန္ဓဗ္ဗပဲဖြစ်ဖြစ် ကုမ္ဘဏ္ဍာပဲဖြစ်ဖြစ် နာဂပဲဖြစ်ဖြစ် ယက္ခပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီ အာဇ္ဇာနာဠိယပရိတ်ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားသခင်ရဲ့ တပည့်သား သာဝကတွေကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းဖို့ မကောင်းတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ လုပ်နေပြီဆိုလို့ရှိရင် သတင်းပို့ တိုင်ကြားခိုင်းထားပါတယ်၊ အစောင့်ချထားတဲ့ ဝန်ထမ်း

တွေက သတင်းပို့ကြလိမ့်မယ်တဲ့။ အဲဒီလို သတင်းပို့တဲ့အခါ သူတို့ကို ပြစ်ဒဏ်ခတ်ပါမယ်။

ဣန္ဒ၊ သောမ၊ ဝရုဏ စတဲ့ ယက္ခသေနာပတိကြီးတွေကို တိုင်ရမယ်၊ သတင်းပို့ရမယ်။ “ဒီနတ်မိစ္ဆာ မဟုတ်တာလုပ်ဖို့ နောက်ကလိုက်နေတယ်၊ မဟုတ်တာလုပ်ဖို့ အနားနား ကပ်ထိုင် နေတယ်၊ မဟုတ်တာလုပ်ဖို့ စိတ်ကူးနေပြီ၊ မဟုတ်တာလုပ်နေ တယ်လို့ သူတို့ဆီကို သတင်းပို့ပါ။ တိုင်ကြားရင် သူ့ကိုအရေးယူ မယ်။

အပြစ်ဒဏ်ပေး အရေးယူပုံ

ဘယ်ပုံကို အရေးယူလဲ? အရေးယူနည်းက ခြောက်မျိုး ရှိတယ်-

- (၁) အခုလို အာဇာနည်ယပရိတ်ကို ရွတ်ဖတ်တဲ့ ဘုရားရဲ့ တပည့်သားကို ညှင်းဆဲဖို့ စိတ်ကူးတယ်၊ အနားနားမှာ အခွင့်ချောင်းနေတယ်ဆိုရင် သူဟာ မြို့တွေရွာတွေမှာ ဗလိနတ်စာ ပူဇော်တာတွေအတွက် သူ့ကို ပါဝင်ခွင့် မပြုဘူး။ အဲဒါ အရေးယူခြင်းတစ်ခုပဲ။ ပူဇော်သက္ကာရ တွေကို သူလက်ခံခွင့်မရဘူး။
- (၂) သူဟာ အာဠကမန္ဒာဆိုတဲ့ နေပြည်တော်ကို လာရောက်ခွင့်မရှိဘူး။ နေထိုင်ခွင့်လည်း မရှိဘူး။
- (၃) ဘီလူးတွေရဲ့ အစည်းအဝေးကို တက်ခွင့်မရှိဘူး။ ပိတ်ပင်တားမြစ်ခံရမယ်။

- (၄) အိမ်ထောင်ရက်သားချတဲ့ကိစ္စတွေက သူ့ကို ဖယ်လိုက်တယ်။ နတ်တွေမှာလည်းပဲ အာဝါဟ ဝိဝါဟ ရှိတယ်။ အဲဒီတော့ သူ့ကို အိမ်ထောင်ရက်သား ချမပေးဘူးတဲ့။
- (၅) သူ့ကို ဘီလူးတွေရဲ့ ဆဲရေးနည်းနဲ့ ဆဲရမယ်တဲ့။ ဘီလူးဆဲပုံဆဲနည်းကတော့ ကလာရကွီ မျက်စိက ကြောင်တယ် “ငကြောင်ကြီး” တို့၊ သွားခေါနေလို့ “သွားခေါကြီး” လို့ ဒီလိုဆဲတာမျိုးတွေ။ အဲဒီလို တစ်တစ်ခွခွ ယုတ်ယုတ်မာမာ ဆဲရေးတာမျိုးနဲ့ ဆဲရေးခံကြရမယ်တဲ့။
- (၆) ကြီးလေးတဲ့ ပြစ်ဒဏ်ပေးတယ်။ ကြေးနဲ့ လုပ်ထားတဲ့ သပိတ်လိုခွက်ကြီးနဲ့ သူ့ခေါင်းကို စွပ်ချလိုက်တယ်။ လည်ပင်းထိအောင် ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို စွပ်ချလိုက်ပြီး အပေါ်ကနေ သံမှိုစွဲပြီး ခေါင်းကိုတူနဲ့နှက်တယ်။ ချွတ်လို့မရအောင်ရိုက်ထားပြီး ပြစ်ဒဏ်ခတ်တယ်တဲ့။
- (၇) အကြီးလေးဆုံး အပြစ်ဒဏ်ကတော့ ဦးခေါင်းကို ခုနစ်စိပ်ကွဲအောင် ရိုက်ခွဲခြင်းပဲ။

ပြစ်မှုတွေကိုကျူးလွန်ပြီဆိုလို့ရှိရင်တော့ တိုင်ကြားချက်အရ သူ့ကို ဒီလိုအရေးယူမယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးကလျှောက်တယ်။ သူ နောက်ဆက်တွဲ ဘာလျှောက်သေးလဲဆိုရင် “အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ရဲ့ အမိန့်အာဏာမနာခံတဲ့ နတ်ဘီလူးတွေကို အခုလိုပြစ်ဒဏ်ပေးတယ်။ သို့သော် နတ်ဘီလူးတိုင်းဟာ တပည့်တော်တို့စကားကို နားမထောင်ဘူး၊ တပည့်တော်တို့ သေနာပတိတွေရဲ့ စကားကိုလည်း နားမထောင်ဘူး။

အာဇာနည်ယသုတ် အနှစ်ချုပ်

၁၇

သေနာပတိတွေရဲ့ တပည့်ပရိသတ်စကားကိုလည်း နားမထောင်ဘူး။ နားမထောင်တဲ့ နတ်သူပုန်တွေ ရှိသေးတယ်။ ဆိုးသွမ်းပြီး ထိန်းချုပ်လို့မရတဲ့ အကောင်တွေလဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒီလို ထိန်းချုပ်လို့မရတဲ့ အကောင်တွေကို အခုလို တိုင်ကြားလာလို့ ရှိရင်တော့ သူတို့ကို ကြီးမားတဲ့အပြစ်ဒဏ်တွေပေးမယ်၊ နယ်နှင့် ဒဏ်တွေပေးမယ် ဆိုတဲ့အကြောင်း မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ကြားတာ။

မဂဓတိုင်းကိုအစိုးရတဲ့ ဘုရင်တွေမှာလည်း ဘုရင်တွေက ဆုံးမလို့မရတဲ့ သူပုန်တွေရှိသလို နတ်ထဲမှာလည်း သူပုန်တွေ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဒီ အာဇာနည်ယ ပြန်တမ်းကို သင်ယူကျက်မှတ်ပြီး နေ့စဉ် ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ဖို့ မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်တာ။

အဲဒီလို လျှောက်ပြီးတဲ့အခါ ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့မှာ လုပ်စရာကိစ္စတွေ အလွန်များပါတယ်၊ ပြန်ပါရစေ” ခွင့်ပန်ပြီး ပြန်သွားကြတယ်။ ဒါက အာဇာနည်ယသုတ်ကြီးမှာလာတဲ့ နိဒါန်းဖြစ်တယ်။

နတ်မင်းကြီးတို့ လျှောက်သွားတဲ့အထဲမယ် ဘုရားရှိခိုးဂါထာတွေပါတယ်။ အဲဒီ ဘုရားရှိခိုးဂါထာတွေက-

သတ္တ ဗုဒ္ဓဝန္တနာ

“ဝိပဿိဿ စ နမတ္ထု၊

စက္ခုမန္တဿ သိရီမတော။

သိခိဿာပိ စ နမတ္ထု၊

သဗ္ဗဘူတာ’နုကမ္ပိနော။”

“စက္ခုမန္တဿ - မျက်စိအမြင်ငါးမျိုးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့၊ သိရီ-မတော - ဘုန်းကျက်သရေ ရှိတော်မူတဲ့၊ ဝိပဿီဿ - ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရားအား၊ နမော - အကျွန်ုပ်ရဲ့ ရှိခိုးခြင်းသည်၊ အတ္ထု - ဖြစ်ပါစေ။”

ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရားမှစ၍ ဘုရား(၇)ဆူအား ရှိခိုးပုံ ဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့ ဘုရား(၇)ဆူကိုသာ ရှိခိုးတာလဲ၊ လက်ရှိ ကမ္ဘာမှာ ရှေးကပွင့်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တပည့်တွေက မရှိတော့ဘူး။ ကမ္ဘာပေါင်းက သိပ်ကွာသွားပြီ။ ကွာသွားတော့ အဲဒီဘုရားတွေရဲ့ တပည့်ပရိသတ်တွေက မရှိကြတော့ဘူး။ ဝိပဿီဘုရားမှစ၍ ဘုရား(၇)ဆူရဲ့ တပည့်ပရိသတ်တွေက ရှိနေ သေးတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရားကစပြီးတော့ ရှိခိုးတယ်။

သုတ္တန်တွေမှာဟောသမျှ ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရားကနေ စတာပဲများတယ်။ နိဒါနသံယုတ်မှာလည်း ဝိပဿီဘုရား အလောင်းကစပြီးတော့ ခုနစ်ဆူသော ဘုရားအလောင်းတော် တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးဟောတယ်။ နောက် ခန္ဓသုတ်မှာလည်း နမော သတ္တန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ လို့ ဒီဘုရား(၇)ဆူကိုပဲ ရှိခိုးတယ်။ အဲဒီလို ရှိခိုးခြင်းရဲ့အကြောင်းက သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံမှာ ဒီဘုရားတွေရဲ့ တပည့်သာဝကဗြဟ္မာတွေ ကျန်နေသေးတယ်။ ဒီဘုရားတွေရဲ့ သာသနာ ရှိသေးတာမို့ ဒီဘုရားတွေကနေ စပြီးရှိခိုးတယ်လို့ ဒီလိုမှတ်သားကြရတယ်။

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားဆိုတာ ဒီကမ္ဘာမှ ပြန်ပြီး တွက်လိုက် လို့ရှိရင် လွန်ခဲ့တဲ့ (၉၁) ကမ္ဘာမြောက်မှာ ပွင့်တော်မူခဲ့တယ်။ လူတွေရဲ့သက်တမ်း ရှစ်သောင်းတမ်းမှာ ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား

အာဇာနည်ယသုတ် အနှစ်ချုပ်

၁၉

ပွင့်တော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီ ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်တွေကို အာရုံပြုပြီး ဦးညွှတ်ရိုက်ရှိုးခိုးပါတယ်လို့ ဘုရားရှိခိုးကို ဖော်ပြတယ်။

စက္ခုမန္တ- မျက်စိငါးမျိုးဆိုတာ မံသစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ သမန္တ စက္ခု (သဗ္ဗညုတဉာဏ်)၊ ဗုဒ္ဓစက္ခု (ဣန္ဒြိယပရောပရိပတ္တိဉာဏ်နဲ့ အာသယာနုသယဉာဏ်)၊ ပညာစက္ခု (သစ္စာလေးပါးသိတဲ့ ဉာဏ်)၊ အဲဒီလို အမြင်မျက်စိငါးမျိုးရှိတယ်။

သိဒ္ဓိဿာပိ စ နမတ္ထု၊

သဗ္ဗဘူတာ' နုကမ္ပိနော။

“သတ္တဝါအားလုံးအပေါ် မေတ္တာကရုဏာ ကြီးမားတော် မူတဲ့ သိဒ္ဓိမြတ်စွာဘုရားအားလည်း အကျွန်ုပ်ရဲ့ရှိခိုးမှုဖြစ်ပါစေ”။

အဲဒီ သိဒ္ဓိမြတ်စွာဘုရားက ဤကမ္ဘာမှ ပြန်၍ရေတွက်ရင် လွန်ခဲ့တဲ့ ၃၁-ကမ္ဘာမြောက် (၇)သောင်းတမ်းမှာ ပွင့်တာ။

ဝေဿဘုဿ စ နမတ္ထု၊

နာတကဿ တပဿိနော။

ဝေဿဘူ မြတ်စွာဘုရားဟာလည်း လွန်ခဲ့တဲ့ ၃၁-ကမ္ဘာ မြောက် ၆-သောင်းတမ်းမှာ ပွင့်တော်မူခဲ့တယ်။

“သဗ္ဗဘူတာနုကမ္ပိနော- သတ္တဝါအားလုံးအပေါ် ကရုဏာ ထားတော်မူတဲ့၊ သိဒ္ဓိဿာပိ စ- သိဒ္ဓိ မြတ်စွာဘုရားအားလည်း၊ နမော-အကျွန်ုပ်၏ရှိခိုးမှုသည်၊ အတ္ထု-ဖြစ်ပါစေ၊ နာတကဿ-

၂၀

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

ကိလေသာတွေကို ဆေးကြောသန့်စင်ပြီးတဲ့၊ တပဿီနော-
တကယ့်ကိုမြင့်မြတ်တဲ့အကျင့်ရှိတဲ့၊ ဝေဿဘုဿ စ- ဝေဿဘု
မြတ်စွာဘုရားအားလည်း၊ နမော-အကျွန်ုပ်ရဲ့ရှိခိုးမှုသည်၊ အတ္ထု-
ဖြစ်ပါစေ”။

နမတ္ထု ကကုသန္ဓဿ၊

မာရသေနာပယဒ္ဓိနော။

“မာရသေနာပယဒ္ဓိနော-မာရ်စစ်သည်ကို ချိုးနှိမ် အောင်မြင်
ပြီးဖြစ်တဲ့၊ ကကုသန္ဓဿ- ကကုသန္ဓ မြတ်စွာဘုရားအား၊
နမော- အကျွန်ုပ်ရဲ့ရှိခိုးမှုသည်၊ အတ္ထု- ဖြစ်ပါစေ”။

အဲဒီလို ဘုရားတွေကို ရှိခိုးကြောင်း ဖော်ပြမှုဟာ
အာဇာနည်ယသုတ်မှာ အဓိကပဲ။ အဲဒီတော့ ဒီ အာဇာနည်ယ
သုတ်ပရိတ်ရဲ့ အနှစ်ချုပ်က ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃာ
ဂုဏ်တွေကို အာရုံပြုရှိခိုးခြင်းပဲ။

နိဂုံးစကား

ဂါထာတွေကို ရွတ်တဲ့အခါမှာ အာရုံပြုပြီးတော့ ဘုရား၊
တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို အာရုံပြုပြီး ရှိခိုးတာ၊ မြတ်စွာ
ဘုရားတွေကို ရှိခိုးခြင်းဖြင့် ဖြစ်လာတဲ့ ကုသိုလ်စွမ်းအားနဲ့ အရံ
အတားတွေ ဖြစ်လာမယ်။ ဘုရားဂုဏ်ကို အာရုံပြုလိုက်တဲ့အခါ
ကိုယ်ရဲ့စိတ်အစဉ်ဟာ ကြည်လင်ပြီး မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဂုဏ်တော်
ကျေးဇူးတော်တွေကို အာရုံပြုလို့ ရရှိလာတဲ့ ကုသိုလ်စွမ်းအား

တွေဟာ တက်လာတယ်။ အဲဒီ ကုသိုလ်စွမ်းအားက အကာ အကွယ်ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုဆိုလိုတာ။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့တန်ခိုးလို့ ဒီလိုမအောက်မေ့လေနဲ့။ ဘုရားကို အာရုံပြုပြီးတော့ရလာတဲ့ ကုသိုလ်စွမ်းအားရဲ့ တန်ခိုးပါ။ ဘုရားဆိုတာ အင်မတန်မှ တန်ခိုးကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်။ အဲဒီ တန်ခိုးကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဂုဏ်တွေကို အာရုံပြုပြီးတော့ ရှိခိုးလိုက်ရတဲ့ ကုသိုလ်ရဲ့ စွမ်းအားဟာလည်း အစွမ်းထက်တယ်။ သာမန်အစွမ်းနဲ့ မတူဘူး။

စဉ်းစားကြည့်၊ စွမ်းအားကူးစက်မှုဆိုတာ ရှိတယ်လေ။ နောက်ဆုံးမှာ သူဌေးတစ်ယောက်နဲ့ ရင်းနှီးတယ်ဆိုရင် အထိုက်သင့် သူက စွမ်းအားရှိတာပဲ။ လူကြီးတစ်ယောက်နဲ့ ရင်းနှီးတယ်ဆိုလည်း စွမ်းအားရှိတာပဲ။ စွမ်းအားဆိုတာရှိတယ်၊ ဒီလိုဟာကိုပြောတာ။ စွမ်းအားဆိုတာ တက်လာတာ။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဂုဏ်ရည်တွေကို အာရုံရောက်အောင် ရှိခိုးပြီး ရွတ်ကြမယ်၊ ပူဇော်ကြမယ်ဆိုလို့ရှိရင် ဧကန်ဒိဋ္ဌ ကိုယ့် သန္တာန်မှာ ကုသိုလ်တရားတွေ ဖြစ်ပွားမယ်၊ ထိုကုသိုလ်တွေရဲ့ စွမ်းအားနဲ့ ကိုယ့်ကိုညှင်းဆဲမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း မညှင်းဆဲနိုင်တော့ဘူး၊ လုံခြုံခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးအာနိသင်ကို ရမှာဖြစ်တယ်လို့ ကိုယ်စီကိုယ်စီ ယုံကြည်သဘောကျပြီးတော့ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဂုဏ် လွှမ်းထုံကာ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်ကြပါစေတုန် သတည်း။

အာဇာနည်သုတ် အနှစ်ချုပ် အပိုင်း(၂)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၆ ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၄ ခုနှစ်၊ ပထမဝါဆိုလဆန်း(၂)ရက်၊ ၂၀-၆-၂၀၁၂ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာတော် ထွန်းကားပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာန၊ ဇမ္ဗူသီရိဗိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သည့် ဓမ္မသဘင်အခမ်းအနား၌ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ မင်္ဂလာဇေး၊ မိဘတိုးဘွားဆွေမျိုးများ နှင့် ဦးတင်စိုး တို့အား ရည်စူး၍ ဖော်လှောင် မိသားစု (ကိုကျော်သင်း ဆေးဆိုင်) ၏ အမေတစ်ပါး ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော “အာဇာနည်သုတ် အနှစ်ချုပ် အပိုင်း(၂)” တရားဒေသနာတော်။

“ကောဏာဂမနဿ နမတ္ထု၊

ဗြာဟ္မဏဿ ဝုသီမတော။

ကဿပဿ စ နမတ္ထု၊

ဝိပ္ပမုတ္တဿ သဗ္ဗမိ။”

ကောဏာဂမန မြတ်စွာဘုရားကို ဗြာဟ္မဏ ဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ ချီးကျူးထားတယ်။ ဘုရားရဲ့ဂုဏ်ရည်တွေဆိုတာ အင်မတန်မှများတယ်။

“ဗြာဟ္မဏဿ-မကောင်းမှုအကုသိုလ်မှန်သမျှကို တွန်းလှန်ဖယ်ရှားပြီးဖြစ်သော၊ ဝုသီမတော- ကျင့်သုံးရမည့် တရားအားလုံးကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးပြီးဖြစ်သော၊ ကောဏာဂမနဿ ၀- ကောဏာဂမနမြတ်စွာဘုရားအားလည်း၊ နမော-အကျွန်ုပ်ရဲ့ ရိုခိုးမှုသည်၊ အတ္ထု-ဖြစ်ပါစေ”

ကောဏာဂမန ကို ကောဏာဂုဏ်လို့ မြန်မာလိုခေါ်တာ။ ကောဏာဂမနဆိုတာ ဘုရားရဲ့ဘွဲ့တော်။ ကောဏာဂုဏ်လို့ ခေါ်တာတော့ မှန်တယ်။ သို့သော် ကကုသန္ဓဂုဏ်၊ ကဿပဂုဏ်၊ ဂေါတမဂုဏ် ဆိုတာကြတော့ မမှန်ဘူး။

ဘဒ္ဒကမ္ဘာမှာပွင့်တဲ့ ဘုရားတွေထဲမယ် ကကုသန္ဓ မြတ်စွာ ဘုရားက ပဌမဆုံးဘုရား ပွင့်တော်မူခဲ့တယ်။ လူတွေရဲ့ အသက် (၄)သောင်းတမ်းမှာပွင့်တယ်။ ထို့နောက် ကောဏာဂမန မြတ်စွာ ဘုရားက (၃)သောင်းတမ်းမှာ ပွင့်တယ်။ ဒီလိုလျော့ကျသွားတဲ့ အနေအထား ပြပေမယ့်လို့ (၄)သောင်းတမ်းမှာ ဘုရားပွင့်ပြီး (၃)သောင်းတမ်းမှာ ဘုရားထပ်ပွင့်တယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး။

ဘုရားတစ်ဆူနဲ့တစ်ဆူအကြားမှာ ဆုတ်ကပ် တက်ကပ် ဆိုတဲ့ အချိန်ကာလခြားတယ်။ လူတွေရဲ့သက်တမ်းမှာ ဆုတ်ကပ် တက်ကပ် နှစ်ခုရှိတယ်။ ဆုတ်ကပ်ကနေ ပြန်အတက်မှာလည်း မပွင့်ဘူး။ ပြန်ဆုတ်တဲ့ ဆုတ်ကပ်မှာ တစ်သိန်းတမ်းနဲ့ တစ်ရာတမ်း အကြားမှာသာပွင့်တယ်။

ဆိုပါစို့- လူတွေရဲ့သက်တမ်းဟာ နောင်တစ်ချိန်မှာ (၁၀)နှစ် တမ်းထိအောင် ကျသွားလိမ့်မယ်။ လူတွေ အသက်တိုဖို့အတွက် အခြေအနေတွေ ဖန်တီးလာတယ်။ အခုလည်း ဖန်တီးနေပြီ။ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာတာ၊ ရာသီဥတုတွေ ပျက်ပြားလာတာ၊ ဒါတွေက ဖန်တီးနေတာပဲ။ ဒီအပေါ်မှာမူတည်ပြီး လူတွေဟာ အသက်ရှည်တာ အသက်တိုတာ ဖြစ်တယ်။ ရာသီဥတုတွေ ပျက်ပြားလာရင် ရာသီဥတုကိုမှီပြီးဖြစ်ရတဲ့ သီးနှံတွေရဲ့ အဆီ ဩဇာတွေ လျော့ပါးသွားတယ်။ အသက်ကိုရှည်စေနိုင်တဲ့ ဩဇာ

ဓာတ်တွေ လျော့သွားလို့ လူတွေဟာ မြန်မြန်အို မြန်မြန်သေတဲ့ အနေအထားမျိုး ရောက်သွားတယ်။

လူတွေရဲ့ သက်တမ်းဟာ (၁၀)နှစ်တမ်းလောက်ထိအောင် ကျသွားပြီး တဖြည်းဖြည်းပြန်တက်လာတယ်။ တက်တာကလည်း အကြောင်းမဲ့တက်တာ မဟုတ်ဘူး။ လူတွေဟာ နောင်တတရား ကြီးစွာရပြီး ကောင်းတဲ့အလုပ်တွေကို လုပ်လာကြလို့ ပြန်တက် လာတယ်။ ကုသိုလ်အရှိန်နဲ့ ပြန်တက်လာတာ။

ဒါကြောင့် လူ့သက်တမ်းဟာ ကံပေါ်မှာမူတည်တယ်။ ရာသီ ဥတုကို ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာန် လို့ ခေါ်တယ်။ ၁၀-နှစ်တမ်းမှ တက်သွားလိုက်တာ အသက်အသင်္ချေထိအောင် ရောက်သွား တယ်။ ဘယ်လောက်ထိအောင်ရှည်သွားတုန်းဆိုရင် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်က သိကြားမင်း(၃၆)ယောက် သေတာတောင် လူ့ သက်တမ်းက မကုန်သေးဘူး။ အဲဒီလောက်ထိအောင် သက်တမ်း က ရှည်သွားပြန်တယ်။ အဲဒီလို ရှည်တဲ့အချိန်မှာ ဘုရားမပွင့်ဘူး။

အဲဒီကနေ ပြန်ဆုတ်လာတယ်။ ပြန်ဆုတ်လာတာ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ဘူး။ အကျင့်တွေ ပျက်လာလို့။ (“ယနေ့ လူသားများရဲ့ နက်ပြန်ကမ္ဘာ” မှာကြည့်၊ ဘာကြောင့် ဆုတ်တယ် ဆိုတာ စက္ကဝတ္တိသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတယ်။)

သက်တမ်းဆုတ်လာလို့ အနှစ်သုံးသောင်းတမ်း ရောက်လာ တဲ့အခါ ကောဏာဂမန မြတ်စွာဘုရားပွင့်တယ်။ ကောဏာဂမန မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလို့ ဓါတ်တော်တွေကအစ ဘာမှ မကြွင်းကျန်တော့တဲ့နောက်မှာ ဆုတ်ကပ်၊ ဆုတ်ကပ်ကနေ တက်ကပ်၊ တက်ကပ်ကနေ ပြန်ဆုတ်လာတဲ့အချိန် အနှစ်(၂) သောင်းတမ်းရောက်တဲ့အခါ ကဿပမြတ်စွာဘုရားပွင့်တယ်။

“ကဿပဿ စ နမတ္ထု၊

ဝိပ္ပမုတ္တဿ သဗ္ဗဓိ”

“သဗ္ဗဓိ- အရာခပ်သိမ်းမှာ၊ ဝိပ္ပမုတ္တဿ- ကိလေသာ တွယ်တာမှုမရှိ၍ လုံးဝလွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်သော။ သဗ္ဗဓိ ဆိုတဲ့ နေရာမှာ ခန္ဓာငါးပါးလို့လည်း ဖွင့်တယ်။ သင်္ခါရတရားလို့လည်း ဖွင့်တယ်။ ကိလေသာတွေအားလုံးလို့လည်း ဖွင့်တယ်။ ဆိုလို တာက အာရုံပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သင်္ခါရပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ခန္ဓာငါးပါးပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်အပေါ်မှ တဏှာတွယ်တာမှု မရှိတော့ဘူး၊ တဏှာ တွယ်တာမှုတွေကနေ လုံးဝလွတ်သွားပြီ။ ဒါက ကဿပ မြတ်စွာ ဘုရားရဲ့ ဂုဏ်ရည်ကိုဖော်ပြတာ။

“သဗ္ဗဓိ-အလုံးစုံသော ခန္ဓာအာယတနဓာတ်၌ သို့မဟုတ် အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရား အလုံးစုံသော တရားဓမ္မ၌၊ ဝိပ္ပမုတ္တဿ - အတွယ်အတာကင်းမဲ့၍ လွတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်တော်မူသော၊ ကဿပဿ စ- ကဿပ မြတ်စွာဘုရား အားလည်း၊ နမော- အကျွန်ုပ်ရဲ့ ဦးခေါင်းညွတ်လျှိုး ရှိခိုးခြင်း သည်၊ အတ္ထု- ဖြစ်ပါစေ။”

ဘုရားအဆူဆူတိုင်းဟာ ဒီဂုဏ်တွေရှိတာချည်းပဲ။ သို့သော် မတူအောင် ထည့်သုံးဖော်ပြတယ်။ ဘုရား (၇)ဆူ ဂုဏ်(၇)မျိုးနဲ့ ပူဇော်တဲ့သဘောပါ။

“အင်္ဂီရသဿ နမတ္ထု၊

သကျုပ္ပတ္တဿ သိရိမတော၊

ယော ဣမံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ၊

သဗ္ဗဒုက္ခာပနူဒနံ”

“အင်္ဂီရသဿ- ခန္ဓာကိုယ်မှ ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင် ထွက်လျက်ရှိသော၊ သိရီမတော- ဘုန်းကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သကျပုတ္တဿ- သကျမင်းသား ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားအား၊ နမော- အကျွန်ုပ်၏ ညွတ်ပျောင်းဝပ်လျှိုး ရှိခိုးခြင်းသည်၊ အတ္ထု- ဖြစ်ပါစေ”။

ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကို ချီးမွမ်းတဲ့အခါမှာ အင်္ဂီရသ ဆိုတဲ့ ဂုဏ်၊ သိရီမန္တ ဆိုတဲ့ဂုဏ်တို့နဲ့ ချီးမွမ်းထားတယ်။ ကျက်သရေဆိုတာ သိရီတိ ပုည ပညာနမေတံ အဓိဝစနံ- ကုသိုလ်နဲ့ ပညာကို ကျက်သရေ (သိရီ)လို့ခေါ်တယ်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုရှိရင် ကျက်သရေရှိတယ်။ အသိပညာရှိရင် ကျက်သရေရှိတယ်။ ဒါဖြင့်ရင် အကုသိုလ်နဲ့ မသိမ္မမောဟဟာ ကျက်သရေမဲ့ခြင်း၏ အကြောင်းပဲပေါ့။

“ယော ဣမံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ၊

သဗ္ဗဒုက္ခာပနုဒနံ။

“ယော - သကျမင်းသား ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားဟာ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပနုဒနံ - ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို ဖယ်ရှားပြစ်နိုင်တဲ့၊ ဣမံဓမ္မံ - ဤ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရားကို၊ ဒေသေသိ- ဟောပြောတော်မူ၏။ သကျပုတ္တဿ- သကျမင်းသား ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားအား၊ နမော- အကျွန်ုပ်၏ ရှိခိုးခြင်းသည်၊ အတ္ထု- ဖြစ်ပါစေ”။

သကျပုတ္တ ဆိုတဲ့စကားလုံးမှာ သကျဆိုတာ လူမျိုးကို ရည်ညွှန်းတာ။ သကျလူမျိုးဆိုတာ နိပေါင်နိုင်ငံမှာရှိတယ်။ ဒီကနေ ထိအောင်လည်း သကျလို့ပဲခေါ်တယ်။ အဲဒီ လူမျိုးတွေရဲ့ ရုပ်ရည်က အိန္ဒိယဘက်က လူမျိုးတွေနဲ့မတူဘူး။ ဗမာလူမျိုး

တွေနဲ့တူတယ်။ ဗမာတွေရဲ့မျိုးရိုးက “တိဗက်တို ဘားမင်”၊ အဲဒီ သကျတွေရဲ့ မျိုးရိုးစဉ်ဆက်ကလည်း “တိဗက်တို ဘားမင်” ပဲ။ တိဗက်တိုဘားမင်အနွယ်ဖြစ်လို့ မြန်မာလူမျိုးတွေနဲ့ ရုပ်ဆင်တယ်။

သကျလူမျိုးတွေနဲ့ ရုပ်ဆင်ရုံတင်မကဘူး တူညီတဲ့ စကားလုံးလေးတွေလည်းရှိတယ်။ သကျလူမျိုးက ဂဏန်း ၅-ကို ငါး၊ ရေထဲက ငါးကိုလည်း ငါးလို့ခေါ်တယ်။ ဗမာလည်း ရေထဲကငါးလည်း ငါးပဲ၊ ဂဏန်း (၅)လည်း ငါးပဲ။ အသံထွက်နည်းနည်းပဲကွာတယ်။ ငါးဆိုတာ အတူတူပဲ၊ နောက် လမ်းဆိုတဲ့ ဝေါဟာရ၊ မီးဆိုတဲ့ဝေါဟာရ အတူတူပဲ။ အဲဒီလို တူညီတဲ့ စကားလုံးလေးတွေရှိလို့ “တိဗက်တို ဘားမင်” အနွယ်လို့ သမိုင်းဆရာတွေပြောတာ မမှားဘူး။

တစ်ချိန်တုန်းက တကောင်း အဘိရာဇာမှစပြီး မြန်မာ့ သမိုင်းမှာ “သာကီမျိုးဟေ့ တို့ဗမာ” ဆိုတာကလည်း မှားတယ်လို့ မဆိုနိုင်ဘူး၊ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆို မျိုးရိုးချင်းတူလို့ဖြစ်တယ်။

“ယော- အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဗ္ဗဒုက္ခ ပနုဒနံ- ဆင်းရဲဒုက္ခအားလုံးကို ဖယ်ရှားပြစ်နိုင်တဲ့၊ ဣမံ ဓမ္မ- ဤတရားကို ဒေသေတိ- ဟောပြောတော်မူ၏၊ အင်္ဂီရသဿ- ခန္ဓာကိုယ်မှ ပြီးပြီးပျက်ပျက် အရောင်တွေထွက်သော၊ သိရိမတော- ဘုန်းကံ ကျက်သရေတွေအပြည့်ရှိသော၊ သကျပ္ပတ္တဿ- သကျမင်းသား ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားအား၊ နမော- အကျွန်ုပ်၏ရှိခိုးခြင်းသည်၊ အတ္ထု- ဖြစ်ပါစေ။”

“ယေ ဓာပိ နိဗ္ဗတာ လောကေ၊
ယထာဘူတံ ဝိပဿိသုံ၊
တေ ဇနာ အပိသုဏာ’ ထ၊
မဟန္တာ ဝိတသာရဒါ။”

ဝိပဿီ၊ သိခီ၊ ဝေဿဘူ၊ ကကုသန္ဓ၊ ကောဏာဂမန၊
ကဿပ၊ ဂေါတမ ဘုရား(၇)ဆူကို ရှိခိုးပြီးတဲ့အခါမှာ ကျန်တဲ့
ဘုရားတွေကို ရှိခိုးတယ်။

ဒီဂါထာကိုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုတဲ့အခါမှာ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသ
က “တေ ဇနာ” အရ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုယူပြီး ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
တွေကလည်း ဘုရားတွေကို ရှိခိုးတယ်လို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တယ်။
ပရိတ်ကြီးနိဿယတွေကလည်း အဲဒီအတိုင်း ရေးကြတယ်။

မဟာအဋ္ဌကထာရဲ့ ပြန်ဆိုချက်နဲ့ ပြန်ဆိုပြရမယ်ဆိုလို့ရှိရင်
“လောကေ- လောက၌၊ နိဗ္ဗတာ- ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးဖြစ်ကြ
ကုန်သော၊ ယေ စ- အကြင်ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်တို့ဟာ
လည်းပဲ၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဝိပဿိသုံ-ထူးခြားစွာ
ရှုမြင်တော်မူနိုင်ကြကုန်ပြီး၊ တေ ဇနာ- ထိုဘုရားရှင် ကိုယ်တော်
မြတ်ကြီးတို့သည်၊ အပိသုဏာ- သွေးခွဲစကား ပြောကြားခြင်း
မရှိကြကုန်၊ အထ- ထို့အပြင်၊ မဟန္တာ- ကြီးမြတ်တော်မူကြ
ကုန်၏၊ ဝိတသာရဒါ- ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်း ရဲတင်းတော်မူကြ
ကုန်၏” လို့ ပြန်ရမယ်။

ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသ အဆိုအရ “လောကေ- လောက၌၊
နိဗ္ဗတာ- ကိလေသာငြိမ်းပြီး ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေစ- အကြင်
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ယထာဘူတံ- ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊

ဝိပဿီသုံ- ရှုမြင်သုံးသပ်ကြကုန်၏။ တေဇနာ- ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အပိသုဏာ- သွေးခွဲစကားပြောကြားခြင်း မရှိကြကုန်။ မဟန္တာ- ကြီးမြတ်ကြကုန်၏။ ဝိတသာရဒါ- ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်းရဲတင်းကြကုန်၏” ဒီလိုပြန်ရတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဘုန်းကြီးရဲ့အမြင်ကို ပြောရမယ် ဆိုလို့ရှိရင် ဝိပဿီဘုရားရဲ့ရှေ့မှာပွင့်တဲ့ဘုရားတွေ အများကြီးရှိသေးတယ်။ အဲဒီ မြတ်စွာဘုရားတွေကိုရှိခိုးတယ်လို့ဆိုတဲ့ မဟာအဋ္ဌကထာကြီး ဆိုတဲ့အတိုင်းက ပိုပြီးဆီလျော်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

နောက်တစ်ခါ အပိသုဏာထ ဆိုတဲ့ စကားလုံးမှာလည်း ဝိသုဏ - ဂုံးတိုက်ခြင်း၊ အပိသုဏ - ဂုံးတိုက်ခြင်းမရှိဆိုတဲ့ ဒီအဓိပ္ပါယ်ကို ယူတယ်။

နောက်တစ်နည်း ဒီနေရာမှာ တခြားအဓိပ္ပါယ်နဲ့ တေ ဇနာ အပိသုဏာထ ဆိုတဲ့ စကားကို ဘုရား(၇)ဆူရှိခိုးပုံ ပြပြီးတဲ့အခါ တခြားဘုရားတွေရှိခိုးတဲ့အကြောင်း ပြောပြချင်လို့-

“အပိ-ထို့အပြင်၊ သုဏာထ- နားထောင်ကြပါ။ လောကေ- လောက၌၊ နိဗ္ဗုတာ- နိဗ္ဗာန်စံဝင်တော်မူကြပြီး ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ- အကြင်ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ယထာဘူတံ ဝိပဿီသုံ- အမှန်အတိုင်း မြင်တော်မူကြ၏။ တေ စ ဇနာ- အတိတ်က ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်တွေဟာလည်း၊ မဟန္တာ- ဂုဏ်ထူးဝိသေသတွေနဲ့ ပြည့်စုံကြ၏။ ဝိသာရဒါ- ရဲရင့်တော်မူကြ၏။ တေ-ထိုဘုရားရှင်တို့ကို၊ နမဿထ-ရှိခိုးကြကုန်လော့။”

ဒီလိုဆိုရရင်လည်း အဆင်ပြေတယ်၊ ဒါကတော့ “အတ္တနောမတိ” ကိုယ့်အယူအဆမျှသာဖြစ်တယ်။

“ဟိတံ ဒေဝမနုဿာနံ၊
 ယံ နမဿန္တိ ဂေါတမံ။
 ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နံ၊
 မဟန္တံ ဝိတသာရဒံ”

“ဒေဝမနုဿာနံ- နတ်လူတို့ရဲ့၊ ဟိတံ- အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်တော်မူတတ်သော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နံ- အသိဝိဇ္ဇာ အကျင့်စရဏနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ မဟန္တံ- ကြီးမြတ်တော်မူသော၊ ဝိတသာရဒံ- ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်းရဲတင်းတော်မူသော၊ ယံ ဂေါတမံ- ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကို၊ နမဿန္တိ- ရှိခိုးကြ၏၊ တံ- သက်ရှိထင်ရှား ထိုဂေါတမဘုရားကို၊ နမဿထ- ရှိခိုးကြလော့။”

အတိတ်ဘုရားတွေကိုလည်း ရှိခိုးကြ၊ ဂေါတမ ဘုရားကိုလည်း ရှိခိုးကြလို့ဆိုလိုတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ဂေါတမဘုရားက လက်ရှိဘုရားဖြစ်လို့ပဲ။

ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းကြီးက သူ့ပရိသတ်တွေကိုမေးတယ်။
 “ဇိနံ ဝန္ဒထ ဂေါတမံ- အောင်တော်မူ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကို မင်းတို့ရှိခိုးကြရဲ့လား။”

“ဇိနံ ဝန္ဒာမ ဂေါတမံ၊
 ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နံ၊
 ဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒာမ ဂေါတမံ။”

“ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးကြပါတယ်၊ ဝိဇ္ဇာစရဏနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးကြပါတယ်” လို့ ဖြေကြတယ်။

ဝိပဿီ၊ သိဒ္ဓိ စတဲ့ ဘုရားတွေရဲ့အပြင် ရှေးကပွင့်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတဲ့ ရှေးဘုရားတွေကိုလည်း ရှိခိုးတယ်၊ လက်ရှိ ဂေါတမဘုရားကိုလည်း ရှိခိုးတယ် လို့ဆိုတဲ့ ဒီအဓိပ္ပါယ်ဟာ ဖြစ်နိုင်စရာရှိတယ်။

ဒီဂါထာခြောက်ပုဒ်က ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက မူလ အာဇာနည်ယသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားကိုလျှောက်တဲ့ ဂါထာတွေ ဖြစ်တယ်။ ကျန်တဲ့ဂါထာတွေကတော့ သူတို့ ဘယ်အရပ်မျက်နှာ မှာနေတယ်၊ သူတို့ အသိုင်းအဝိုင်းတွေအကြောင်း၊ သူတို့ရဲ့ မြို့တွေအကြောင်းကိုဖော်ပြပြီးပရိသတ်တွေကိုမေးတာ၊ “ဂေါတမ ဘုရားကို ရှိခိုးကြရဲ့လား” “ရှိခိုးကြပါတယ်” လို့ ဖြေခိုင်းတာ။

ထပ်ဖြည့်ဂါထာ ၂၄-ပုဒ်

နောက်ထပ်ဖြည့်စွက်ထားတဲ့ ဂါထာ ၂၄-ပုဒ်ကို ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် စီစဉ်ထည့်သွင်းခဲ့တယ်ဆိုတာတော့ မှတ်တမ်းမရှိလို့မသိနိုင်ဘူး။

“ဧတေ စ’ညေ စ သမ္ပဒါ၊

အနေကသတကောဋီယော။

သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓါ သမသမာ၊

သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓါ မဟိဒ္ဓိကာ။

“တော ၈ သမ္ပဒ္ဒါ- အခုဖော်ပြထားတဲ့ ဘုရား(၇)ဆူတို့ သည်၎င်း၊ အညေ ၈- အဲဒီ (၇)ဆူမှတစ်ပါး၊ အနေကသတ- ကောဋီယော- ကုဋေရာပေါင်းများစွာ ဖြစ်ကြကုန်သော၊ အညေ ၈ သမ္ပဒ္ဒါ- တခြားဘုရားတို့သည်၎င်း။”

သမ္ပဒ္ဒေဂါထာ မှာ တွက်ထားတဲ့အတိုင်း ပွင့်တော်မူခဲ့တဲ့ ဘုရားတွေဟာ အလွန်များတယ်။ အရေအတွက် အတိအကျ ပြောဖို့ခက်လို့ “ဂင်္ဂါဝါဠု သဲစုမက” လို့ ပြောကြတယ်။ ကုဋေ ရာပေါင်းများစွာ ပွင့်ပြီးသွားတဲ့ မြတ်စွာဘုရားတွေရှိတယ်။ ဘုရား ဆိုတာ ဘယ်ဘုရားပဲဖြစ်ဖြစ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးကို ရကြ တယ်။

“သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓါ- ဘုရားအားလုံးတို့ဟာ၊ သမသမာ- ထပ်တူ ညီမျှ ဂုဏ်ရည်ရှိကြကုန်၏”။

မတူတာတွေက ဘာတုန်းဆို သက်တမ်းမတူဘူး၊ ပွင့်တဲ့ ကမ္ဘာချင်း မတူဘူး၊ အရပ်အမောင်း မတူဘူး၊ တူတာကဘာတုန်း ဆိုရင် ဘုရားဂုဏ်ရည်ကအတူတူပဲလို့ ဒီလိုပြောတာ။ ဘုရားနဲ့ တူတဲ့သူ ဘယ်သူရှိတုန်းဆိုရင် ဘုရားပဲရှိတယ်၊ ဘုရားအဆူဆူ တူကြတယ်။

တနည်းအားဖြင့် သဗ္ဗေဗုဒ္ဓါ သမသမာ ကို သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓါ အသမသမာ လို့ ပုဒ်ခွဲပြီး သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓါ- ဘုရားအားလုံးတို့ဟာ၊ အသမ သမာ- ဘယ်သူနဲ့မှ မတူကြတဲ့ ဘုရားနဲ့သာ တူကြ၏”။ ဘုရားအချင်းချင်းတော့ အတူတူပဲလို့ဆိုလိုတယ်၊ အဲဒီလို မခွဲဘဲနဲ့ သမသမာ ဆိုလို့ရှိရင်တော့ ထပ်တူညီမျှ ဂုဏ်ရည်ချင်းတူကြ တယ်၊ ဘုရားမှန်သမျှ ဂုဏ်ရည်တွေအားလုံး အတူတူပဲလို့ ဒီလို ပြောတာ။

“သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓါ - ဘုရားအားလုံးတို့ဟာ၊ မဟိဒ္ဓိကာ- ဘုရား
အားလုံးဟာ ကြီးမားသောအစွမ်းတန်ခိုး ရှိကြတာချည်းပဲ။”

“သဗ္ဗေ ဒသဗလူပေတာ၊
ဝေသာရဇ္ဇေဟု’ ပါဂတာ။
သဗ္ဗေ တေ ပဋိဇာနန္တိ၊
အာသဘံ ဌာန မုတ္တမံ။

သီဟ နာဒံ နဒန္တေ တေ၊
ပရိသာသု ဝိသာရဒါ။
ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေန္တိ၊
လောကေ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ”

မြတ်စွာဘုရားမှာ အားတော်(၁၀)ပါး၊ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်
(၄)ပါးတို့နဲ့ပြည့်စုံလို့ အာသဘံ ဌာန ဆိုတဲ့ သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်တော်ကြီးကိုရတယ်လို့ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ဝန်ခံပြောကြားတယ်။
ပရိသတ်ထဲမှာလည်း ဘယ်တော့ဖြစ်ဖြစ် နောက်တွန့်တဲ့စကား
မပြောဘူး။ သေချာပေါက်စကားကိုပဲပြောတယ်၊ ရဲတင်းတဲ့
စကား ပြောတယ်၊ ဘယ်သူကမှ ပြောင်းပြန်လှည့်မပစ်နိုင်တဲ့
ဗြဟ္မစက္ကလို့ဆိုတဲ့ ဒေသနာဉာဏ်တော်ကြီးကို လည်ပတ်ဖြစ်ပေါ်
စေတယ်။

မဟာသီဟနာဒသုတ်မှာ တထာဂတဗလ စွမ်းအားတွေနဲ့
ပြည့်စုံသည့်အတွက် မြတ်စွာဘုရားဟာ အာသဘံ ဌာနံ
ပဋိဇာနာတိ တကယ့်ရဲရင့်တဲ့ သဗ္ဗညုတဉာဏ် ဆိုတဲ့ ဌာနကို

ဝန်ခံရဲတယ်။ ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒန္တိ ပရိသတ်တွေရဲ့ အလယ်မှာ ရဲရင့်တဲ့စကား ရဲတင်းစွာမိန့်ကြားတော်မူကြတယ်။

ကမ္ဘာမှာ ပရိသတ်ဆိုတာ (၈)မျိုးရှိတယ်။ လူ့ပြည် ပရိသတ် တင် မကဘူး၊ ပရိသတ်(၈)မျိုးကို အကျဉ်းချုပ်ပြောရရင် ခတ္တိယ၊ ဗြဟ္မဏ၊ ဂဟပတိ (မင်းပရိသတ်၊ ပုဏ္ဏားပရိသတ်၊ သာမန် အရပ်သား ပရိသတ်။) နောက် သမဏပရိသတ် (ဘာသာရေး သမားတွေပေါ့) နောက် စာတုမဟာရာဇ်ပရိသတ်၊ တာဝတိံသာ ပရိသတ်၊ မာရပရိသတ်၊ ဗြဟ္မပရိသတ်လို့ ပရိသတ်(၈)မျိုး ရှိတယ်။

အဲဒီပရိသတ်(၈)မျိုးမှာ ရဲဝံ့တဲ့စကားကိုပြောရဲတယ်။ သာမန် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် လူကြားထဲမှာ ပြောကောင်းပြောရဲမယ်၊ သိကြား ဗြဟ္မာတွေကြားမှာတော့ ပြောဝံ့မှာ မဟုတ်ဘူး။ နတ်ဆိုတာ မြင်တာနဲ့ လူတွေက လန့်သွားတာ။ ဒီလို ရဲဝံ့တဲ့စကားကို ပြောတယ်ဆိုတာ စွမ်းအားရှိလို့သာဖြစ်တယ်။

အားတော်စယ်ပါး

“တထာဂတဗလ” စွမ်းအားတွေကို တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ ပြောရင် -

(၁) ဒါကအကြောင်းဟုတ်တယ်၊ ဒါကအကြောင်း မဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းဟုတ်တာကို ဟုတ်တယ်လို့သိတယ်၊ အကြောင်း မဟုတ်တာကို မဟုတ်ဘူးလို့သိတယ်၊ အဲဒီလို မှန်မှန်ကန်ကန် သိတဲ့ဉာဏ်ဟာ စွမ်းအားတစ်ခုပဲ။

(၂) အတိတ်တုန်းကဖြစ်စေ၊ အနာဂတ်ကာလမှာဖြစ်စေ၊ ယခု လက်ရှိအခါမှာပဲဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်နေတဲ့ ကံတရားတွေ

အကျိုးပေးမယ့်နေရာကို တိတိကျကျ ပြောနိုင်တယ်။ ဒီလူတစ်ယောက်ဟာ ဘာလုပ်တယ်၊ သူလုပ်နေတဲ့အလုပ်ကိုကြည့်ပြီး ဒီဟာကတော့ ဘယ်ကိုသွားမှာပဲ အတိအကျ ဟောပြောနိုင်တယ်တဲ့။ ကံတွေရဲ့အကျိုးကို သေသေချာချာသိတယ်။

(၃) သဗ္ဗတ္ထ ဂါမိနီ ပဋိပဒါ။ သဗ္ဗတ္ထ ဆိုတာ ဘုံဘဝတွေထဲမှာဆိုရင် ဂတိငါးပါး၊ ထို့နောက် နိဗ္ဗာန်၊ နေရာဌာနအားလုံးကို ရောက်နိုင်တဲ့အကျင့်ကိုလည်း မှန်မှန်ကန်ကန်သိတယ်။ ဒီအကျင့်ကျင့်နေလို့ရင် ငရဲကျမှာပဲ။ ဒီအလုပ်လုပ်နေရင် ပြိတ္တာဖြစ်မှာပဲ။ ဒီအလုပ်လုပ်ရင် တိရစ္ဆာန်ဖြစ်မှာပဲ။ ဒီအလုပ်လုပ်ရင် လူဖြစ်မယ်။ ဒီအလုပ်လုပ်ရင် နတ်ဖြစ်မယ်။ ဒီအလုပ်ကိုလုပ်ရင် နိဗ္ဗာန်ရောက်မယ်လို့ အကြောင်းတရားတွေကို မြတ်စွာဘုရား ပုံမှန်သိတယ်။

(၄) လောကမှာ မတူညီတဲ့သဘာဝတွေ၊ ဓါတ်သဘောတွေ တစ်မျိုးတည်းမက များစွာရှိတယ်။ မတူညီတဲ့ဓါတ်သဘောတွေ အားလုံးကိုလည်းပဲ မှန်မှန်ကန်ကန်သိတယ်တဲ့။

(၅) သတ္တဝါတွေရဲ့ ကွဲပြားခြားနားနေတဲ့ အဇ္ဈာသယကိုလည်းပဲ သိတယ်တဲ့။ နာနာမိ မုတ္တိက လို့ဆိုတဲ့ အဇ္ဈာသယကို မြတ်စွာဘုရား နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် အကုန်သိတယ်။

(၆) တစ်ပါးပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ လို့ဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေတွေဟာ ရင့်ပြီလား၊ နုနေသေးလား၊ ပြည့်စုံပြီလား၊ မပြည့်စုံသေးဘူးလား ဆိုတာကိုလည်း မှန်မှန်ကန်ကန် သိတယ်တဲ့။ ဒါ “ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်” လို့ခေါ်တယ်။

အာသယာနုသယဉာဏ်နဲ့ ကုန္တိယပရောပရိယတ္တိ ဒီဉာဏ် နှစ်မျိုးကို ဗုဒ္ဓစက္ခုလို့ခေါ်တယ်။

(၇) သမထကျင့်စဉ် ကျင့်လို့ရလာတဲ့ ဈာန်၊ ဝိမောက္ခ၊ သမာဓိ။ နောက်တစ်ခါ ဖလသမာပတ်၊ ဈာန်သမာပတ်လို့ဆိုတဲ့ သမာပတ်တွေ၊ အဲဒီသမာပတ်၊ ဈာန် ဝိမောက္ခတွေ သမာဓိ ကျင့်စဉ်တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘယ်တရားက ဒါတွေကို ညစ်ညူး စေနိုင်တယ်၊ ဘယ်တရားက ဖြူစင်စေနိုင်တယ်၊ ဘယ်လို ဒီဈာန် တွေက နောက်ဆုတ်ထွက်ခွာတယ်ဆိုတဲ့ အခြေအနေတွေ အားလုံးကို မြတ်စွာဘုရား မှန်မှန်ကန်ကန်သိတယ်။

(၈) ဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့အတိတ်ဘဝ ပြည့်ပြည့်ဝဝ အလွန်ရှည်ကြာ တဲ့ ကာလထိအောင် သိနိုင်စွမ်းရှိတယ်။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ လို့ဆိုတယ်။

(၉) ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် နဲ့ သတ္တဝါတွေကိုမြင်တယ်၊ သေနေတဲ့ သတ္တဝါပဲဖြစ်စေ၊ မွေးနေတဲ့ သတ္တဝါပဲဖြစ်စေ အားလုံးသတ္တဝါ တွေ လောကကြီးထဲမှာ မွေးလိုက် သေလိုက် ဖြစ်နေတဲ့ အနေ အထားတွေအားလုံးကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မြင်တယ်တဲ့။

(၁၀) စဉ်ဆက်မပြတ် စိတ်အစဉ်မှာ စီးဝင်နေတဲ့ အာသဝ တရားတွေကုန်လို့ ကိလေသာတွေမှလွတ်တဲ့ သမာဓိ၊ ကိလေသာ မှလွတ်တဲ့ ပညာ၊ စေတောဝိမုတ္တိ၊ ပညာဝိမုတ္တိဆိုတဲ့ ဒီအဆင့် တွေကို ကိုယ်တိုင်ရောက်ရှိပြီး လက်တွေ့ကျင့်သုံးနေထိုင်တယ်၊ အာသဝက္ခယဉာဏ် ရတယ်။

အဲဒါ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တထာဂတဗလ ဉာဏ်စွမ်းအား (၁၀)မျိုး ဖြစ်တယ်။

“ဝေသာရဇ္ဇေဟု’ ပါဂတာ”

ဝေသာရဇ္ဇ ဆိုတာ ဝိသာရဒဆိုတဲ့ စကားလုံးက လာတာ။ သာရဒ-ဆိုတာ ကြောက်တယ်၊ ရွံ့တယ်။ ဝိသာရဒ- ကြောက်ရွံ့ခြင်း မရှိဘူး၊ တစ်စုံတစ်ခုပြောမယ်ဆိုရင် ငါ့များ ဘယ်လို ပြန်ပြောမှာလဲဆိုပြီး ပြန်ပြောမှာ အင်မတန်ကြောက်တယ်၊ ပြန်ပြောမှာကြောက်လို့ တချို့ကတော့ အာဇာနည်ဖိထားတယ်၊ တချို့ကတော့ ဒီပြင်ဟာနဲ့ဖိထားတယ်၊ ပြန်မပြောရဲအောင် လုပ်တာ။ အဲဒီတော့ အမြဲတမ်းကြောက်တယ်။ ကိုယ်ပြောတာ မှားသွားမှာလည်းကြောက်တယ်။

ဝေသာရဇ္ဇဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားမှာ ကိုယ်ပြောတဲ့အရာ တစ်ခုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကြောက်တာမရှိဘူး၊ ရဲတယ်၊ ပြန်ပြင်စရာ မလိုဘူး၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်းမရှိဘူး၊ အဲဒါကို ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်လို့ ခေါ်တာ။

ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်လေးပါး

ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်က ၄-မျိုးရှိတယ်။ အင်္ဂုတ္တရ စတုက္က နိပါတ်မှာ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်လေးပါးကို ဖော်ပြတဲ့ ဝေသာရဇ္ဇ သုတ်ဆိုတာရှိတယ်။ ဝေသာရဇ္ဇရဲ့အဓိပ္ပါယ်က “ကြောက်ရွံ့ခြင်း ကင်းစေတဲ့ အသိဉာဏ်” လို့ ဆိုလိုတယ်။

(၁) အလွဲအမှားမရှိ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့သိသူ၊ အလွဲအမှားမရှိ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ တရားအားလုံးကိုသိလို့ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဟု ဝန်ခံ ထားမှုကို “ကိုယ်တော် ဒါတွေတော့မသိပါဘူး” လို့ ထောက်ပြ နိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်မှမရှိဘူး။ လူထဲမှာလည်း မရှိဘူး။

နတ်ထဲမှာလည်း မရှိဘူး၊ ဗြဟ္မာမှာလည်း မရှိဘူး။ ဒါတော့ မသိသေးဘူးလို့ ပြောနိုင်တဲ့အကြောင်းမရှိဘူး။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓလို့ ဝန်ခံပြောဆိုတဲ့အချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားက ရဲရင့် ပြတ်သားတယ်။

(၂) မပြတ်စီးဝင်တတ်တဲ့ အကုသိုလ်တွေ ကုန်သွားလို့ **ဒီဏာသဝ** လို့ ဝန်ခံပြောကြားမှုနဲ့ပတ်သက်ပြီး တစ်ယောက် ယောက်က လာရောက်ထောက်ပြနိုင်စရာ အကြောင်းမရှိဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ဒီဏာသဝဖြစ်မှုနဲ့ပတ်သက်လို့ စောဒကတက်မယ့်သူ၊ စိန်ခေါ်နိုင်တဲ့သူ တစ်ယောက်မှမရှိဘူးဆိုတာသိလို့ ရဲရင့် ပြတ်သားတယ်။

(၃) မြတ်စွာဘုရားက **အရိယူပဝါဒ** အကုသိုလ် ဈာန် မဂ်ဖိုလ်ရဲ့အန္တရာယ် ဖြစ်ကိုဖြစ်တယ်၊ ကြားဖြတ် နှောင့်ယှက် တယ်။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေကို မကောင်းတဲ့စိတ်နဲ့ စွပ်စွဲပြောဆို မိပြီဆိုရင် အဲဒီစွပ်စွဲသူဟာ ဒီဘဝမှာ ဈာန်မဂ်ဖိုလ် မရဘူး၊ ကြားဖြတ် နှောင့်ယှက်ခံရတယ်၊ ဘယ်လိုတရားကျင့်ကျင့် မရနိုင် ဘူး။

အမေသတ်တဲ့ကံ၊ အဖေသတ်တဲ့ကံကျူးလွန်မိရင် ဘယ် လောက်ပဲ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေလုပ်လုပ် သေပြီးရင် ငရဲကျမှာ သေချာတယ်။ အန္တရာယ်ဖြစ်မယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ တရားတွေမှန်သမျှ ဒါတွေလုပ်ပေမဲ့ အန္တရာယ်မဖြစ်ပါဘူးလို့ ငြင်းဆိုနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် မရှိဘူး။ ဒီအချက်မှာလည်း ရဲရင့်စေတဲ့ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်ရှိတယ်။

(၄) မြတ်စွာဘုရားက မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရားကိုကျင့်ရင် အနည်းဆုံး သောတာပန်ဖြစ်မယ်၊ ဆက်ကျင့်ရင် သကဒါဂါမ်

ဖြစ်မယ်၊ ဆက်ကျင့်ရင် အနာဂါမ်ဖြစ်မယ်။ ဆက်ကျင့်ရင် ရဟန္တာဖြစ်မယ်ပေါ့။ ဒီတရားကနေ ထုတ်ဆောင်သွားလိမ့်မယ်။ ဒီအကျင့်ကျင့်ရင် ဒီအတိုင်း အောင်မြင်ပေါက်ရောက်မယ်လို့ ဟောထားတဲ့ တရားတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘယ်အကျင့်ဖြင့် ကျင့်လျက်သားနဲ့ မဖြစ်ပါဘူးလို့ ထောက်ပြနိုင်သူမရှိဘူး။ သူ လိုအပ်တဲ့ အတိုင်းအတာ ရောက်ပြီဆိုတာနဲ့တပြိုင်နက် ဖြစ်ကို ဖြစ်တယ်၊ ဒီအချက်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့လည်း မြတ်စွာဘုရား ဟာ ရဲဝံ့ပြတ်သားတဲ့ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်နဲ့ ပြည့်စုံတယ်တဲ့။

အဲဒီတော့ ဒီ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်လေးမျိုးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှေးဆရာတော်ကြီးတွေ ဘုရားရှိခိုးဂါထာတစ်ပုဒ်ရေးထားတယ်။

“အန္တရာယေ စ နိယျာဇေ၊
ဗုဒ္ဓတ္ထေ အာသဝက္ခယေ။
စတုသေတေသု ဌာနေသု၊
ဝဇ္ဇေ ဗုဒ္ဓံ ဝိသာရဒံ။”

“အန္တရာယေ- အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်တယ်လို့ ဟောထားတဲ့ အချက်မှာရော၊ နိယျာဇေ- ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်မယ် ဆိုရင် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကထုတ်ဆောင်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ အချက် မှာရော၊ ဗုဒ္ဓတ္ထေ-တရားဓမ္မအားလုံးကိုသိတယ်ဆိုတဲ့ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ အဖြစ်မှာရော၊ အာသဝက္ခယေ- အာသဝေါတရားတွေ ကုန်ပြီးပြီ ဆိုတဲ့ အချက်မှာရော၊ စတုသု ဌာနေသု- ဤ လေးချက် လေးဌာနတို့မှာ၊ ဝိသာရဒံ- ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်း ရဲတင်းတော် မူတဲ့၊ ဗုဒ္ဓံ- မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝဇ္ဇေ- ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏။”

ဘုရားအဆူဆူဟာ မြင့်မြတ်တဲ့အရာကို ဝန်ခံ ပြောကြား
တော်မူကြတယ်။ ပရိသတ်ရှစ်မျိုးအလယ်မှာ ကြောက်ရွံ့ခြင်း
ကင်းပြီး ရဲတင်းတဲ့စကားကို မြွက်ကြားတော်မူတတ်ကြတယ်။

လောကမှာ လူပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နတ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်သူမှ
မဟန်တားနိုင်ဘူး၊ ပြောင်းပြန်လည်ပတ်သွားအောင် မလုပ်နိုင်
တဲ့၊ ရပ်တန့်အောင်မလုပ်နိုင်တဲ့ ဗြဟ္မစက္ကလို့ဆိုတဲ့ ပဋိဝေဉာဏ်
ဒေသနာဉာဏ်ကို ဖြစ်စေတယ်လို့ ဒီလိုဆိုလိုတာ။

နိဗ္ဗာန်စကား

အာဇာနည်ဦးပရိတ်ဟာ ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းကြီး
လျှောက်ထားတာကို အခြေခံပြီး အန္တရာယ်ကင်းဖို့ စီမံထားတဲ့
ပရိတ်ဖြစ်တယ်။ ဘုရားဂုဏ်ကိုအာရုံပြုပြီး ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ
ပွားများခြင်းဖြင့် အန္တရာယ်ခပ်သိမ်း ဘေးရန်ခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းလို့
တရားဓမ္မ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်အားထုတ်တဲ့အခါမှာ ပေါက်ရောက်
အောင်မြင်နိုင်တယ်ဆိုတာကို မှတ်သားကြပြီး ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်
အားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု

အာဇာနည်သုတ် အနှစ်ချုပ် အပိုင်း(၃)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၆-ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၄ ခုနှစ်၊ ပထမဝါဆိုလဆန်း(၃)ရက်၊ ၂၁-၆-၂၀၁၂ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာတော်ထွန်းကားပြန့်ပွားရေး ဦးစီးဌာန၊ ဇမ္ဗူသီရိဗိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သည့် ဓမ္မသဘင်အခမ်းအနား၌ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ မင်္ဂလာဈေး၊ မိဘဘိုးဘွားဆွေမျိုးများ နှင့် ဦးတင်စိုး တို့အား ရည်စူး၍ ဒေါ်လှခင် ဗိသားစု (ကိုကျော်သင်း ဆေးဆိုင်) ၏ အမတ်ဒါန ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော “အာဇာနည်သုတ် အနှစ်ချုပ် အပိုင်း(၃)” တရားဒေသနာတော်။

ဗုဒ္ဓဓမ္မ ၁၈-ပါး

ဥပေတာ ဗုဒ္ဓဓမ္မဟိ၊
အဋ္ဌာရသဟိ နာယကာ။
ဗာတ္ထိသလက္ခဏူပေတာ၊
သီတာနုဗျဉ္ဇနာဓရာ။

“နာယကာ- သတ္တဝါတို့ကို နိဗ္ဗာန်ရောက်သည်ထိအောင် ရှေ့ဆောင်လမ်းပြတော်မူကြတဲ့ မြတ်စွာဘုရားတို့သည်၊ အဋ္ဌာရသဟိ ဗုဒ္ဓဓမ္မဟိ-ဗုဒ္ဓဓမ္မ အာဝေဏိကခေါ် ၁၈-မျိုးသော ဂုဏ်အရည်အချင်းတို့နှင့်၊ ဥပေတာ-ပြည့်စုံတော်မူကြ၏။”

ဒီမှာ ဗုဒ္ဓဓမ္မ ဆိုတာ ဘုရားဟောတရားလို့ ဆိုလိုတာ မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓဖြစ်မှသာ ရရှိနိုင်တဲ့ ဗုဒ္ဓသီးသန့် အရည်အချင်းများ

(အာဝေဏိကာဂုဏ)ကို ဆိုလိုတယ်။ ဒီ ဗုဒ္ဓဓမ္မ ၁၈-မျိုးကို ပါဠိတော်
လို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ ပိဋကသုံးပုံမှာ ဖော်ပြတာ မတွေ့ရဘူး။

အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းတွင် ဒုတိယမြောက် ဝိဘင်္ဂကျမ်းကို
ဖွင့်တဲ့ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ ပဏာမမှာ သဲလွန်စ
တွေ့ရတယ်။ ဝိဘင်္ဂကျမ်းမှာ အခန်း ၁၈-ခန်း ပါရှိတယ်။ အခန်း
၁၈-ခန်းကို အထူးဝိသေသပြုပြီး အဖွင့်ဂါထာများမှာ ယခုလို
ဖော်ပြခဲ့တာပါ။

“ဥပေတော ဗုဒ္ဓဓမ္မေဟိ၊

အဋ္ဌာရသဟိ နာယကော။

အဋ္ဌာရသန္တံ ခန္ဓာဒိ၊

ဝိဘင်္ဂီနံ ဝသေန ယံ။”

အဲဒီ ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာ (သမ္မောဟဝိနောဒနီ) ကို ဖွင့်ဆိုတဲ့
ဝိဘင်္ဂမူလဋီကာကျမ်းမှာ အဋ္ဌာရသ ဗုဒ္ဓဓမ္မကို အရေအတွက်နဲ့
ဖော်ပြခဲ့တယ်။ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းများက ဗုဒ္ဓဓမ္မ ၁၈-
မျိုးကို ဖော်ပြတာ ဒီတစ်နေရာမှာသာ တွေ့ရတယ်။

ဘုန်းကြီးတို့ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံမှာ ကျောင်းတက်နေစဉ် ဂျပန်
ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ ကူနွော က ဗုဒ္ဓဓမ္မ ၁၈-ပါးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး
ထေရဝါဒစာပေမှာရှိမရှိမေးလို့ ရှိကြောင်း၊ ဝိဘင်္ဂမူလဋီကာကျမ်း
မှာသာရှိကြောင်း ပြောခဲ့တယ်။ မဟာယာန ဗုဒ္ဓစာပေမှာရှိတာနဲ့
တူကြောင်း ဒေါက်တာကူနွောက ပြောတယ်။

ဝိဘင်္ဂိမ္မလဒီကာ

- (၁) “အဋ္ဌာရဿ ပန ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ-
 အတိတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ၊ (၁)
 အနာဂတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ၊ (၂)
 ပစ္စုပ္ပန်သေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ၊ (၃)
- (၂) ဣမေဟိ တိဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော-
 သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ၊ (၄)
 သဗ္ဗံ ဝစီကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ၊ (၅)
 သဗ္ဗံ မနောကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ၊ (၆)
- (၃) ဣမေဟိ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော-
 နတ္ထိ ဆန္ဒဿ ဟာနိ၊ (၇)
 နတ္ထိ ဓမ္မဒေသနာယ ယာနိ၊ (နတ္ထိ သတ္တိယာ ဟာနိ) (၈)
 နတ္ထိ ဝီရိယဿ ဟာနိ၊ (၉)
 နတ္ထိ သမာဓိဿ ဟာနိ၊ (၁၀)
 နတ္ထိ ပညာယ ဟာနိ၊ (၁၁)
 နတ္ထိ ဝိမုတ္တိယာ ဟာနိ၊ (၁၂)
- (၄) ဣမေ ဟိ ဒွါဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ
 ဘဂဝတော-
 နတ္ထိ ဒဝါ၊ (၁၃)
 နတ္ထိ ရဝါ၊ (၁၄)
 နတ္ထိ အပ္ပမ္ဘိ၊ (၁၅)
 နတ္ထိ ဝေဂါယိတတ္တံ၊ (၁၆)
 နတ္ထိ အဗျာဝဋ္ဌမနော၊ (၁၇)
 နတ္ထိ အပ္ပဋိသင်္ခါနုပေက္ခာ” တိ။ (၁၈)

(ဝိဘင်္ဂိ၊ ဒို့၊ ၁၊ ၂)

ဂုဏ်တော်အမျိုးမျိုး

ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အရဟံ စသော ဂုဏ်တော် ၉-မျိုးကိုဖော်ပြတယ်။ အဆိုပါ ဂုဏ်တော်များဟာ လည်း ဗုဒ္ဓမှာသာရှိနိုင်တယ်။ အဆိုပါ ဂုဏ်တော် ၉-ပါး ပါဠိ ပိဋကမှာလည်း နေရာအနှံ့အပြား အကြိမ်ကြိမ် တွေ့ရှိရသော် လည်း ဗုဒ္ဓဓမ္မ ၁၈-ပါးကိုတော့ မတွေ့ရပါဘူး။ နောက်ပိုင်းမှာ ထည့်သွင်းဖော်ပြတာလို့ ယူဆစရာရှိတယ်။ ဗုဒ္ဓနဲ့စပ်တဲ့ ဂုဏ် အရည်အချင်းတွေ အလွန်များလို့ ကုန်စင်အောင် မဖော်ပြ နိုင်ဘူးလို့သာ ဆိုရမှာဖြစ်တယ်။

ဗုဒ္ဓဓမ္မ ၁၈-မျိုးကို မြန်မာလိုအလွယ်မှတ်ဖို့ ပါဠိပုံစံမယူဘဲ မြန်မာလိုရှင်းရှင်းပြောရရင်-

“မြတ်ဗုဒ္ဓဟာ-

- (၁) အတိတ်ကို အကုန်သိတယ်၊
- (၂) အနာဂတ်ကို အကုန်သိတယ်၊
- (၃) ပစ္စုပ္ပန်ကို အကုန်သိတယ်၊
- (၄) အသိဉာဏ်နဲ့သာ လုပ်တယ်၊
- (၅) အသိဉာဏ်နဲ့သာ ပြောတယ်၊
- (၆) အသိဉာဏ်နဲ့သာ တွေးတယ်၊
- (၇) ဆန္ဒ ကြီးမားတယ်၊
- (၈) ဝီရိယ ကြီးမားတယ်၊
- (၉) ပြည့်စုံတဲ့ ဓမ္မဒေသနာရှိတယ်၊
- (၁၀) သမာဓိနဲ့ ပြည့်ဝတယ်၊
- (၁၁) ပညာနဲ့ ပြည့်ဝတယ်၊
- (၁၂) ပြည့်စုံတဲ့ လွတ်မြောက်မှုရှိတယ်။

- (၁၃) ရယ်စရာ မပြောဘူး၊
- (၁၄) အပျော်အပျက် မပြောဘူး၊
- (၁၅) ဆင်ခြင်တုံ အမြဲရှိတယ်၊
- (၁၆) အလျင်စလို မလုပ်ဘူး၊
- (၁၇) စိတ်မပါတဲ့အလုပ်မျိုး မရှိဘူး၊
- (၁၈) (ဖြစ်သမျှ) မသိလိုက်တာ မရှိဘူး၊
- (ဖြစ်တာမှန်သမျှ အားလုံးသိတယ်)

ယခုလို ဗုဒ္ဓဓမ္မ ၁၈-မျိုးနဲ့ ဗုဒ္ဓမှန်သမျှဟာ ပြည့်စုံတော်မူကြ
တယ်။

**ဗာတ္တိသလက္ခဏူပေတာ၊
သီတာ' နုပျဉ္ဇနာဓရာ။**

“ဗာတ္တိသလက္ခဏူပေတာ - ၃၂-မျိုးသော မဟာပုရိသ
လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံတော်မူကြ၏။ သီတာနုပျဉ္ဇနာဓရာ- အနုစိတ်
မှတ်ဖွယ် ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာငယ်များပါရှိတော်မူကြ၏။”

စကြာမင်းလောင်းနဲ့ ဗုဒ္ဓလောင်းလျာများသာ တွေ့ရှိရသော
မဟာပုရိသလက္ခဏာ ၃၂-မျိုးရှိကြောင်း ပိဋကပါဠိတော်များ၌
ဖော်ပြကြသည်။ ဒီဃနိကာယ လက္ခဏသုတ်နှင့် မဇ္ဈိမနိကာယ
ဗြဟ္မာယုသုတ်တို့၌ အတိအကျ ဖော်ပြသဖြင့် မဟာပုရိသ
လက္ခဏာဆိုတာ ပိဋကစာပေနှင့်အညီဖြစ်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရား
ကိုယ်တိုင်ဟောခဲ့သည့် လက္ခဏသုတ်ကို အနှစ်ချုပ်ပြီး ရှင်းပြ
မည်။

လက္ခဏသုတ်

“ဒွတ္တိသိမာနိ ဘိက္ခဝေ မဟာပုရိသဿ မဟာပုရိသ-
လက္ခဏာနိ- ရဟန်းတို့၊ မဟာပုရိသနဲ့သာ သက်ဆိုင်တဲ့ မဟာ
ပုရိသလက္ခဏာဆိုတာ ဒီ ၃၂-မျိုးပဲ ဖြစ်တယ်။”

မဟာပုရိသလက္ခဏာပါရှိတဲ့ မဟာပုရိသဟာ မိသားစု
ဘဝ၌နေရင် စကြာမင်း၊ သူတော်စင်ဘဝ၌နေရင် ဗုဒ္ဓ၊ ဒီ
၂-မျိုးမှလွဲပြီး တခြားသူ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ စကြာမင်းလောင်းနဲ့ ဘုရား
အလောင်းမဟုတ်ရင် မဟာ ပုရိသလက္ခဏာအချို့အဝက် ရနိုင်
တယ်၊ ဗာဝရီပုဏ္ဏားကြီးမှာ မဟာပုရိသလက္ခဏာ အချို့
ရှိကြောင်း ဖော်ပြတယ်၊ ၃၂-မျိုးလုံးရတာက စကြာမင်းလောင်းနဲ့
ဘုရားအလောင်းလို့ မှတ်ရမယ်။

မဟာပုရိသလက္ခဏာ ၃၂-မျိုး

(၁) “မဟာပုရိသော သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒေါ- မဟာပုရိသဟာ
ညီညာစွာတည်သော ခြေဖဝါးရှိ၏”

သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ခြေဖဝါးပြင်ဟာ ညီညာခြင်းမရှိ၊ အမြင့်
အတိုက်များ ပါရှိသဖြင့် မပီပြင်သောခြေရာရှိတယ်၊ မဟာပုရိသ
တို့ရဲ့ ခြေဖဝါးပြင်ဟာ ညီညာသဖြင့် ပီပြင်တဲ့ခြေရာရှိတယ်၊
ညီညာသော ခြေဖဝါးရှိခြင်းဟာ မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး
ဖြစ်တယ်။

(၂) “မဟာပုရိသော ဟေဋ္ဌာပါဒတလေသု စက္ကာနိ
ဇာတာနိ- မဟာပုရိသရဲ့ ခြေဖဝါးမှာ ပုံတောင်း အကွပ်အကန့်
ထောက်ဆံများ ပြည့်စုံစွာပါရှိတဲ့ လှည်းဘီး စက်ဝန်းသဏ္ဌာန်

အရေးအကြောင်းများပါရှိတယ်”။ “ပါဒစက္က အမှတ်အသား” သည် မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါးဖြစ်တယ်။

(၃) “မဟာပုရိသော အာယတပဏှိ- မဟာပုရိသမှာ ရှည်လျားတဲ့ခြေဖနောင့် ပါရှိတယ်။”

သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ ခြေဖနောင့်က တိုတယ်။ သို့သော် မဟာပုရိသရဲ့ ခြေဖနောင့် အချိုးအစား ညီမျှစွာ အနည်းငယ် ရှည်ပါတယ်။ အာယတပဏှိ- ဖနောင့်ရှည်ခြင်းဟာ မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၄) “မဟာပုရိသော ဒီဃင်္ဂုလီ- မဟာပုရိသမှာ ရှည်သွယ်သော လက်ချောင်းများပါရှိတယ်။ လက်ချောင်းများ ရှည်သွယ်ခြင်းဟာလည်း မဟာပုရိသ လက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၅) “မဟာပုရိသော မုဒုတလုနဟတ္ထပါဒေါ - မဟာပုရိသမှာ နူးညံ့ပြောင်းအိသော လက်ဖဝါး ခြေဖဝါး ရှိတယ်။ လက်ဖဝါး ခြေဖဝါး နူးညံ့အိစက်ခြင်းဟာ မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၆) “မဟာပုရိသော ဇာလဟတ္ထပါဒေါ- မဟာပုရိသမှာ ကွန်ယက်ပမာ ညီညာသော ခြေချောင်း လက်ချောင်းများ ရှိတယ်။”

သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လက်ချောင်း၊ ခြေချောင်းများဟာ မညီမညာ အတိုအရှည် ကွဲပြားတယ်။ မဟာပုရိသ၏ ခြေချောင်းများ၊ လက်မမှတစ်ပါး လက်ချောင်းများမှာ အတိုအရှည်မရှိ တူညီ၏။ လက်ချောင်း ခြေချောင်းများ တညီတည်းဖြစ်ခြင်းဟာ မဟာပုရိသ လက္ခဏာတစ်ပါးဖြစ်တယ်။

(၇) “မဟာပုရိသော ဥဿင်္ဂပါဒေါ-မဟာပုရိသရဲ့ ခြေဖမျက်ဟာ မောက်နေတယ်။”

သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ ခြေဖမျက်ကား မောက်မို့ခြင်းမရှိပေ။ ခြေဖမျက်ရဲ့ မို့မောက်ခြင်းဟာလည်း မဟာပုရိသ လက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၈) “မဟာပုရိသော ဇေတိဇယော- မဟာပုရိသရဲ့ ခြေသလုံးဟာ လုံးလုံးသွယ်သွယ်ဖြစ်တယ်”။

သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ ခြေသလုံးဟာ အသားတစ်ဖက် အရိုးတစ်ဖက် လုံးဝိုင်းခြင်းမရှိ၊ ခြေသလုံး လုံးခြင်းဝန်းဝိုင်းခြင်းဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၉) “မဟာပုရိသော ဌိတကောဝ - မဟာပုရိသဟာ မတ်မတ်ရပ်ရင်း မကုန်းမညွတ်ဘဲ မိမိ၏လက်ဖဝါးဖြင့် ခူးဆစ်ကို ကိုင်နိုင်တယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသ လက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၁၀) “မဟာပုရိသော ကောသောဟိတဝတ္ထုပယော- မဟာပုရိသရဲ့ လိင်တံဟာ အရေအိတ်ဖြင့်ဖုံးထားတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါးပဲ ဖြစ်တယ်။

(၁၁) “မဟာပုရိသော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဟောတိ ကဉ္စသန္နိတတ္ထစော- မဟာပုရိသရဲ့ အသားအရောင်(အရေပြားအရောင်)ဟာ ရွှေရောင်နဲ့တူ၏” ရွှေအဆင်းအသားရောင်ရှိခြင်းဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၁၂) “မဟာပုရိသော သုခုမစ္ဆဝိ- မဟာပုရိသရဲ့ အသားအရေဟာ နူးညံ့တယ်” နူးညံ့သဖြင့် မြူမှုန်မကပ်နိုင်၊ အသားအရေ နူးညံ့ခြင်းဟာ မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၁၃) “မဟာပုရိသော ကောကလောမော- မဟာပုရိသရဲ့ ကာယရှိ မွေးညင်းပေါက်တစ်ပေါက်မှာ တစ်ပင်စီသာ ပေါက်တယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၁၄) “မဟာပုရိသော ဥဒ္ဓဂ္ဂလောမော - မဟာပုရိသရဲ့ မွေးညင်းများဟာ နားဆောင်းပမာ ညာဖက်ခွေလျက် အဖျားကော့ပြီး မျက်စဉ်းညိုရောင်အဆင်းရှိတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၁၅) “မဟာပုရိသော ဗြဟ္မဇုဂတ္ထော - မဟာပုရိသမှာ လှပဖြောင့်မတ်သော ကိုယ်ကာယရှိတယ်။” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၁၆) “မဟာပုရိသော သတ္တုဿဒေါ- မဟာပုရိသရဲ့ လက်ဖမိုးနှစ်ဖက်၊ ခြေဖမိုးနှစ်ဖက်၊ ပုခုံးစွန်းနှစ်ဖက်၊ လည်ကုပ်၊ ဤ ၇-နေရာမှအသားဟာ ပြည့်ဖောင်းလျက်ရှိတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါးဖြစ်တယ်။

(၁၇) “မဟာပုရိသော သီဟပုဗ္ဗကာယော- မဟာပုရိသရဲ့ ရှေ့ပိုင်း (အထက်ပိုင်း) ကိုယ်ကာယထက်ဝက်ဟာ လှပကြံ့ခိုင်တယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၁၈) “မဟာပုရိသော စိတန္တရံသော- မဟာပုရိသမှာ ပြည့်ဖြိုးသော လက်ပြင်ရိုးရှိတယ်။” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါးဖြစ်တယ်။

(၁၉) “မဟာပုရိသော နိဂြောပေရိမဏ္ဍလော - မဟာပုရိသရဲ့ ကိုယ်ကာယဟာ အဝန်းအဝိုင်းညီညာတယ်၊ အရပ်အမောင်းနှင့် အလံပမာဏ ညီမျှတယ်။” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါးဖြစ်တယ်။

(၂၀) “မဟာပုရိသော သမဝဇ္ဇက္ခန္ဓော- မဟာပုရိသရဲ့ ကာယမှာ လည်ပင်းလည်တိုင်ဟာ ညီမျှစွာ လုံးဝန်း၏” ဒါဟာ လည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၂၁) “မဟာပုရိသော ရသက္ခသင်္ဂီ- မဟာပုရိသမှာ ရသကို စုပ်ယူနိုင်သောအကြောများ ပါရှိတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာ ပုရိသ လက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၂၂) “မဟာပုရိသော သိဟဟနူ- မဟာပုရိသမှာ ပြည့်ဖြိုး လှပသော မေးရှိတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသ လက္ခဏာ တစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၂၃) “မဟာပုရိသော စတ္တာလီသဒန္တော- မဟာပုရိသမှာ သွားအချောင်း အရေအတွက် ၄၀-ရှိတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၂၄) “မဟာပုရိသော သမဒန္တော- မဟာပုရိသရဲ့ သွား အချောင်း ၄၀-ဟာ ညီညာလှပတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာ ပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၂၅) “မဟာပုရိသော အဝိရဠဒန္တော - မဟာပုရိသရဲ့ သွားများဟာ မကျဲမကွာ တစ်ချောင်းနဲ့တစ်ချောင်း ထိစပ်နေ တယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၂၆) “မဟာပုရိသော သုသုက္ကဒါဌော - မဟာပုရိသရဲ့ စွယ်သွားအရောင်ဟာဖြူဖွေးနေတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာ ပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၂၇) “မဟာပုရိသော ဗဟုတမိဓေါ - မဟာပုရိသရဲ့ လျှာဟာ ကြီးမားကျယ်ပြန့်တယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသ လက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၂၈) “မဟာပုရိသော ဗြဟ္မဿရော - မဟာပုရိသရဲ့ အသံဟာ သာယာချိုမြိန်တယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသ လက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၂၉) “မဟာပုရိသော အဘိနီလနေတ္ထော - မဟာပုရိသမှာ အလွန်နက်မှောင်သော မျက်ဝန်းရှိတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာ ပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၃၀) “မဟာပုရိသော ဂေါပခုမော - မဟာပုရိသမှာ အလွန် နူးညံ့သော မျက်တောင်မွေးရှိတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသ လက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၃၁) “မဟာပုရိသဿ ဥဏ္ဍာ ဘမုကန္တရေ ဇာတာ - မဟာပုရိသရဲ့ မျက်ခုံးနှစ်ခုအလယ်မှာ ဖြူဖွေးနူးညံ့သော ဥဏ္ဍာလုံ မွေးရှင်ပါရှိတယ်” ဒါဟာလည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

(၃၂) “မဟာပုရိသော ဥက္ကိသသိသော - မဟာပုရိသရဲ့ ဦးခေါင်းဟာ သင်းကျစ်ပမာ လှပသောနဖူးပြင်ရှိတယ်” ဒါဟာ လည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတစ်ပါး ဖြစ်တယ်။

ဒါဟာ မဟာပုရိသလက္ခဏာ ၃၂-မျိုးဖြစ်တယ်။ လက္ခဏာ သုတ္တန်မှာ ဘယ်ကုသိုလ်ကြောင့် ဒီလိုလက္ခဏာများရတယ်၊ ဒီလို လက္ခဏာပါရှိရင် ဘယ်လိုအကျိုးပေးတယ်ဆိုတာပါ ဟောထား တယ်။

လက္ခဏာငယ် ရှစ်ဆယ်

မဟာပုရိသ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများမှာ အနုစိတ် အမှတ်အသား အနုဗုဒ္ဓလက္ခဏာများလည်း ပါရှိကြောင်း နောက်ပိုင်း ပါဠိကျမ်း

များ၌ ဖော်ပြကြ၏။ “လက္ခဏာတော်ငယ် ရှစ်ဆယ်” ဟု ဆိုသည့် အတိုင်း ရှစ်ဆယ်အရေအတွက် အပြည့်အစုံကို ရှေးကျသည့် ပါဠိပိဋကကျမ်းများ၌ မတွေ့ရသော်လည်း နောက်ပိုင်းရေးသည့် ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ စသော ကျမ်းများမှာ ယခုလို ဖော်ပြကြ တယ်။

“အသီတိ အနုဗျဉ္ဇနာနိ နာမ- ရှစ်ဆယ်သော အနုဗျဉ္ဇနတို့ ဆိုသည်မှာ-

(၁) စိတင်္ဂလိတာ - ပြည့်ဖြိုးစေ့စပ်သော လက်ချောင်း ခြေချောင်းရှိခြင်း၊

(၂) အနုပုဗ္ဗင်္ဂလိတာ - အဖျားသွယ်သော လက်ချောင်း ခြေချောင်းရှိခြင်း၊

(၃) ဝဇ္ဇင်္ဂလိတာ- လုံးဝန်းသော လက်ချောင်း ခြေချောင်း ရှိခြင်း၊

(၄) တမ္မနုခတာ- နီရဲသောလက်သည်း ခြေသည်း ရှိခြင်း၊

(၅) တုင်္ဂနုခတာ- မို့မောက်သော လက်သည်း ခြေသည်း ရှိခြင်း၊

(၆) သိနိဒ္ဓနုခတာ - နူးညံ့ချောမွတ်သော လက်သည်း ခြေသည်းရှိခြင်း၊

(၇) နိဂူဠဂေါပုကတာ - ချောပြေသောဖမျက် ရှိခြင်း၊

(၈) သမပါဒတာ- တစ်ညီတည်းသောခြေချောင်း ရှိခြင်း၊

(၉) ဂဿမာနက္ကမတာ- ဆင်ပမာညင်သာသော ကြွလှမ်းမှု ရှိခြင်း၊

(၁၀) သီဟသမာနက္ကမတာ-ခန့်ညားသော ကြွလှမ်းမှုရှိခြင်း။

(၁၁) ဟံသသမာနက္ကမတာ - တင့်တယ်သော ကြွလှမ်းမှု ရှိခြင်း၊

(၁၂) ဥသဘသမာနက္ကမတာ - ရဲရင့်သော ကြွလှမ်းမှု ရှိခြင်း၊

(၁၃) ဒက္ခိဏာဝတ္ထဂတိတာ - လက်ယာဖက်မှ စတင် ကြွလှမ်းမှုရှိခြင်း။

(၁၄) သမန္တတောစာရူဇာဏု မဏ္ဍလတာ- လုံးဝန်း လှပသော ခူးဝန်းရှိခြင်း။

(၁၅) ပရိပုဏ္ဏပုရိသဗျဉ္ဇနတာ- ပြည့်စုံသော ပုရိသအင်္ဂါ ရှိခြင်း၊

(၁၆) အတ္ထိဒ္ဓနာဘိတာ- အပေါက်အကွဲမပါသော ချက် ရှိခြင်း၊

(၁၇) ဂမ္ဘီရ နာဘိတာ - တွင်းနက်သောချက် ရှိခြင်း၊

(၁၈) ဒက္ခိဏာဝတ္ထနာဘိတာ- လက်ယာရစ်ခွေ ချက်ဗွေ ရှိခြင်း၊

(၁၉) ဇွိရဒကရသဒိသ ဦရုဘူတော - ဆင်နှာမောင်းပမာ သွယ်ပောင်းသောပေါင်တံနဲ့ လက်မောင်းရှိခြင်း၊

(၂၀) သုဝိဘတ္ထဂတ္တတာ- ထက်အောက်နံလျား အချိုးကျသော ကိုယ်ကာယရှိခြင်း၊

(၂၁) အနုပုဗ္ဗဂတ္တတာ- ချောပြေညီညာသော ကိုယ်ကာယ ရှိခြင်း၊

(၂၂) မဋ္ဌဂတ္တတာ - ပြေပြစ်သော ကိုယ်ကာယရှိခြင်း၊

(၂၃) အနုဿန္တာ'နုဿန္တ သဗ္ဗဂတ္တတာ - မြင့်မောက် နိမ့်ကျမရှိ ညီညာသောကိုယ်ကာယရှိခြင်း၊

(၂၄) အလီနဂတ္တတာ - အတွန့်အလိပ်မပါ ညီညာသော ကိုယ်ကာယရှိခြင်း၊

(၂၅) တိလကာဒိဝိရဟိတဂတ္တတာ - မှည့်မည်း စသည်မှ ကင်းသော ကိုယ်ကာယရှိခြင်း၊

(၂၆) အနုပ္ပရူပိရဂတ္တတာ - အစဉ်အတိုင်း နှစ်သက်ဖွယ် အသားအရောင်ဖြင့် တောက်ပသော ကိုယ်ကာယရှိခြင်း၊

(၂၇) သုဝိသုဒ္ဓဂတ္တတာ - အလွန်သန့်ရှင်းသော ကိုယ် ကာယ ရှိခြင်း၊

(၂၈) ကောဋိသဟဿ ဟတ္ထိဗလဓာရဏတာ - ကုဋေ တစ်ထောင်သော ဆင်ပြောင်အားကို ဆောင်နိုင်ခြင်း၊

(၂၉) တုဂံနာသတာ - မြင့်မောက်ပေါ်လွင်သော နှာတံ ရှိခြင်း၊

(၃၀) သုရတ္တ ခွိဇမံသတာ - လှပနီမြန်းသော သွားဖုံးရှိခြင်း၊

(၃၁) သုဒ္ဓဒန္တတာ - ဖြူဖွေးသန့်ရှင်းသောသွား ရှိခြင်း၊

(၃၂) သိနိဒ္ဓဒန္တတာ - ချောပြေသောသွား ရှိခြင်း၊

(၃၃) ဝိသုဒ္ဓိန္ဒြိယတာ - စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသော ဣန္ဒြေ ရှိခြင်း၊

(၃၄) ဝဇ္ဇဒါဠတာ - လုံးဝန်းသော စွယ်သွားရှိခြင်း၊

(၃၅) ရတ္တောဌတာ - နီမြန်းသောနှုတ်ခမ်းရှိခြင်း၊

(၃၆) အာယတ ဝဒနတာ - ရှည်လျားသောခံတွင်း ရှိခြင်း၊

(၃၇) ဂန္ထိရ ပါဏီလေခတာ - လက်ဖဝါးရှိအရေးအကြောင်း များ နက်နဲပေါ်လွင်ခြင်း၊

(၃၈) အာယတလေခတာ - ရှည်လျားသော လက်ဖဝါး အရေးအကြောင်းများရှိခြင်း၊

(၃၉) ဥဇုကလေခတာ- ဖြောင့်သောလက်ဖဝါး အရေးအကြောင်းများရှိခြင်း၊

(၄၀) သုရုစိရသဏ္ဌာန လေခတာ - နှစ်လိုဖွယ်သဏ္ဌာန်လက်ဖဝါးအရေးအကြောင်းရှိခြင်း၊

(၄၁) ပရိမဏ္ဍလ ကာယပ္ပဘာဝန္တတာ - ဝန်းဝိုင်းသော ကိုယ်ကာယရောင်ဝန်းရှိခြင်း၊

(၄၂) ပရိပုဏ္ဏကပေါလတာ- ပြည့်ဖြိုးလှပသော ပါးစောင်ရှိခြင်း၊

(၄၃) အာယတဝိသာလနေတ္တတာ - အလျားရှည်၍ ကျယ်သောမျက်လုံးအိမ်ရှိခြင်း၊

(၄၄) ပဉ္စပ္ပသာဒဝန္တနေတ္တတာ- ညို၊ ရွှေ၊ ဖြူ၊ နီ၊ နက်၊ အရောင်ငါးမျိုးဖြင့် ကြည်လင်သောမျက်လုံးရှိခြင်း၊ (နီလ၊ ပီတ၊ လောဟိတ၊ ဩဒါတ၊ ကဏ္ဍ)

(၄၅) အာကုဋ္ဌိတဂ္ဂပခုမတာ- ညီညာစွာ ကော့ညွတ်သော မျက်တောင်ရှိခြင်း၊

(၄၆) မုဒုတနုကရတ္တ ဖိဝတာ- နူးညံ့ပါးလွှာ နီမြန်းသော လျှာရှိခြင်း၊

(၄၇) အာယတ ရုစိရကဏ္ဍတာ - ရှည်သွယ် လှပသော နားရွက်ရှိခြင်း၊

(၄၈) နိဂ္ဂဏ္ဌိသိရတာ - အဖုအထစ်ကင်းသော ဦးခေါင်းရှိခြင်း၊

(၄၉) နိဂ္ဂုဏ္ဍိသိရတာ-အရှုပ်အရှက်ကင်း ဦးခေါင်းရှိခြင်း၊

(၅၀) ဝဇ္ဇဆတ္တနိဘစာရသိသတာ- ထီးဝန်းပမာ လုံးဝိုင်းလှပသော ဦးခေါင်းရှိခြင်း၊

၅၆

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

(၅၁) အာယတ ပုထုလနလာဋ္ဌ သောဘတာ - ရှည်လျား
ကျယ်ပြန့်သည့် လှပသောနဖူးရှိခြင်း၊

(၅၂) သုသဏ္ဌာန ဘမုကတာ - လှပသောပုံဟန် မျက်ခုံး
ရှိခြင်း၊

(၅၃) သဏှ ဘမုကတာ - နူးညံ့သောမျက်ခုံး ရှိခြင်း၊

(၅၄) အနုလောမ ဘမုကတာ - ကွေးညွတ်သော မျက်ခုံး
ရှိခြင်း၊

(၅၅) မဟန္တဘမုကတာ - ပေါ်လွင်လှပသောမျက်ခုံးရှိခြင်း၊

(၅၆) အာယတဘမုကတာ - ရှည်လျားသောမျက်ခုံးရှိခြင်း၊

(၅၇) သုကုမာလဂတ္တတာ - အလွန်နူးညံ့သော ကိုယ်
ကာယရှိခြင်း၊

(၅၈) အတိဝိယ သောမ္မ ဂတ္တတာ - အလွန် အေးမြစေ
သော ကိုယ်ကာယရှိခြင်း၊

(၅၉) အတိဝိယ ဥဇ္ဇလိတ ဂတ္တတာ - ဝင်းလဲ့ တောက်ပ
သော ကိုယ်ကာယရှိခြင်း၊

(၆၀) ဝိမလဂတ္တတာ - အညစ်အကြေး ကင်းစင်သည့် ကိုယ်
ကာယရှိခြင်း၊

(၆၁) ကောမလ ဂတ္တတာ - ပြေပြစ်သော ကိုယ်ကာယ
ရှိခြင်း၊

(၆၂) သိနိဒ္ဒ ဂတ္တတာ - စိုပြေသော ကိုယ်ကာယရှိခြင်း၊

(၆၃) သုဂန္ဓ တနုတာ - ရနံ့ကောင်းသော ကိုယ်ကာယ
ရှိခြင်း၊

(၆၄) သမလောမတာ - ညီညာသောမွေးညင်း ရှိခြင်း၊

(၆၅) ကောမလ လောမတာ - နူးညံ့သောမွေးညင်း ရှိခြင်း၊

(၆၆) ဒက္ခိဏာ ဝတ္တလောမတာ - လက်ယာရစ်လည်သော
မွေးညင်းရှိခြင်း၊

(၆၇) ဘိန္ဒုနသဒိသ နီလလောမတာ - ကွဲအပ်သော
မျက်စဉ်းတောင်ပမာ စိမ်းညိုသောမွေးညင်း ရှိခြင်း၊

(၆၈) ဝဇ္ဇ လောမတာ- လုံးဝန်းသောမွေးညင်း ရှိခြင်း၊

(၆၉) သိနိဒ္ဒလောမတာ- စိုပြေသောမွေးညင်း ရှိခြင်း၊

(၇၀) အတိသုခုမ အဿာသ ပဿာသ ဓာရဏတာ-
ညင်သာသော အသက်ရှူမှုရှိခြင်း၊

(၇၁) သုဂန္ဓမုခတာ- မွေးကြိုင်သောခံတွင်းရှိခြင်း၊

(၇၂) သုဂန္ဓမုဒ္ဒနတာ- မွေးကြိုင်သောဦးထိပ် ရှိခြင်း၊

(၇၃) သုနီလကေသတာ- မည်းနက်သောဆံပင် ရှိခြင်း၊

(၇၄) ဒက္ခိဏာဝတ္တကေသတာ - လက်ယာရစ်လည်သော
ဆံပင်ရှိခြင်း၊

(၇၅) သုသဏ္ဌာန ကေသတာ- လှပသောပုံဟန် ဆံပင်
ရှိခြင်း၊

(၇၆) သိနိဒ္ဒကေသတာ- စိုပြေသောဆံပင်ရှိခြင်း၊

(၇၇) သဏှကေသတာ- နူးညံ့သောဆံပင်ရှိခြင်း၊

(၇၈) အလုဠိတ ကေသတာ- ရှုပ်ထွေးမှုကင်းသော ဆံပင်
ရှိခြင်း၊

(၇၉) သမကေသတာ-ညီညာသောဆံပင်ရှိခြင်း၊

(၈၀) ကောမလ ကေသတာ- ပြေပြစ်သောဆံပင် ရှိခြင်း၊

(၈၁) ကေတုမာလာရတနဝိစိတ္တတာ - ရတနာတို့ဖြင့်
ဆန်းကြယ်သည့် ကေတုမာလာရှိခြင်း။

မဟာပုရိသတို့ရဲ့ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းမှ ထူးခြားသည့် အမှတ်အသားများကို “အနုဗျဉ္ဇန” လို့ခေါ်တာ။ အနုစိတ် အမှတ် အသားဖြစ်တဲ့ လက္ခဏာငယ်ကို ယခုလို အရေအတွက်အားဖြင့် ရှစ်ဆယ်ရှိတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။

ဒါက ဖိနာလင်္ကာရဋီကာ ဝိဇာတမင်္ဂလ ဝဋ္ဌာနာ မှာ ပါရှိတဲ့ အတိုင်း ရေတွက်ပြတာဖြစ်တယ်။ ရှစ်ဆယ်လို့ဆိုပေမယ့် ရှစ်ဆယ့်တစ် ရေတွက်လို့ရနေတယ်။ ကိန်းဂဏန်းအရေအတွက် နဲ့ပတ်သက်ရင် “အပ္ပက မမိကံ ဦနံ ဝါ ဂဏနူပကံ န ဟောတိ- နည်းနည်းပိုတာ နည်းနည်းလျော့တာကို အရေအတွက်မှာ ထည့် မပြောဘူး” ဆိုတယ်။ ၅၄၇- ဇာတ်ကို ငါးရာငါးဆယ် ခေါ်လိုက် ကြသလိုပါပဲလို့ ပြောရမှာဖြစ်တယ်။

နိဋ္ဌုံးစကား

ဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့ကိုရှိခိုးတဲ့အခါ ယခုလို ထူးခြားတဲ့ အမှတ် အသားများကို ပုံဖော်ပြီး ဂုဏ်တော်ကို ရှိခိုးရသဖြင့် ရင်ထဲမှာ ထူးခြားတဲ့ကုသိုလ်စေတနာတွေ ဖြစ်ပွားလာနိုင်တယ်။ ဗုဒ္ဓဂုဏ်ကို အာရုံပြုလို့ ဖြစ်လာတဲ့ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ ကုသိုလ်ကား အမြတ်ဆုံးဘာဝနာ ကုသိုလ်မျိုးဖြစ်တယ်။ လူသားတို့ရဲ့ မွန်မြတ် သည့် ဆန္ဒကို ပြည့်ဝစေနိုင်တယ်လို့ဆိုတယ်။ ဒါကြောင့် ဆန္ဒ ပြည့်ဝလိုသူတိုင်း ဗုဒ္ဓရဲ့ဂုဏ်များကို အာရုံပြုနိုင်ကြပါစေကုန် သတည်း။

အာဇာနည်သုတ် အနှစ်ချုပ် အပိုင်း(၄)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၆ ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၄ ခုနှစ်၊ ပထမဝါဆိုလဆန်း(၄)ရက်၊ ၂၂-၆-၂၀၁၂ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာတော် ထွန်းကားပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာန၊ ဇေယျသီရိဗိမာန်တော်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းပပြုလုပ်အပ်သည့် ဓမ္မသဘင်အခမ်းအနား၌ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ မင်္ဂလာဈေး၊ မိဘဘိုးဘွားဆွေမျိုးများ နှင့် ဦးတင်စိုး တို့အား ရည်စူး၍ ဒေါ်လှခင် မိသားစု (တို့ကျော်သင်း ဆေးဆိုင်) ၏ အမတ်ဒါန ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော “အာဇာနည်သုတ် အနှစ်ချုပ် အပိုင်း(၄)” တရားဒေသနာတော်။

အာဇာနည်သုတ် ဂါထာပုဒ်ပေါင်း (၃၀) ပါရှိရာ (၁၆)ဂါထာကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆို ရှင်းပြောပြီးပြီ။ ဆက်လက်၍ ကျန်တဲ့ ၁၄-ဂါထာကို ရှင်းပြမယ်။

“ဝစသာ မနသာ စေဝ၊
ဝန္တာမေ’ တေ တထာဂတေ။
သယနေ အာသနေ ဌာနေ၊
ဂမနေ စာပိ သဗ္ဗဒါ။”

“သဗ္ဗဒါ- ဘယ်အခါမဆို၊ သယနေ စ- အိပ်ရာထဲမှာ လဲလျောင်းနေတဲ့အခါမှာဖြစ်စေ၊ အာသနေ- ထိုင်စရာနေရာ တစ်ခုမှာ ထိုင်နေတဲ့အခါမှာပဲဖြစ်စေ၊ ဌာနေ- မတ်တတ် ရပ်နေတဲ့အခါမှာဖြစ်စေ၊ ဂမနေ စာပိ- လမ်းသွားနေတဲ့ အခါမှာပဲ ဖြစ်စေ။ တေ တထာဂတေ- ဤ ထူးခြားတဲ့ ဂုဏ်ထူး

ဝိသေသနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးတို့ကို၊
ဝစသာ- နှုတ်ဖြင့်၎င်း၊ မနသာ စေဝ- စိတ်ဖြင့်၎င်း၊ ဝန္တာမိ-
ရှိခိုးပါ၏။”

အာဠဝကဘီလူး သောတာပန်ဖြစ်သွားတဲ့အခါ သူပြောတဲ့
စကားကလည်း ဒီအတိုင်းပဲ။ “မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးလျက်
ရွာတစ်ရွာမှ တစ်ရွာ၊ မြို့တစ်မြို့မှတစ်မြို့ သွားပါမယ်၊ ဘယ်
အခါပဲဖြစ်ဖြစ် ဘုရားကို ဦးညွှတ်ရှိခိုးပါတယ်။”

ရှိခိုးပုံ ၃-မျိုး

ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒွါရ၊ မနောဒွါရတို့ဖြင့် ရှိခိုးတယ်၊ ဝစီဒွါရ
ဆိုတာ နှုတ်မြွက်ပြီးရှိခိုးတယ်၊ မနောဒွါရဆိုတာ စိတ်ထဲကနေ
ရှိခိုးတယ်၊ ကာယဒွါရ ဆိုတာ ဦးချကန်တော့ခြင်း အမူအရာနဲ့
ရှိခိုးတယ်။ အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပါတယ်လို့ ဒီလို
အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

“သဒါ သုခေန ရက္ခန္တု၊

ဗုဒ္ဓါ သန္တိကရာ တုဝံ။

တေဟိ တံ ရက္ခိတော သန္တော၊

မုတ္တာ သဗ္ဗဘယေဟိ စ။”

“သန္တိကရာ- စိတ်နှလုံးရဲ့ အေးချမ်းမှုကို ပြုလုပ်တတ်
တုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါ - ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်တို့သည်၊ တုဝံ-
သင့်ကို (ကိုယ်ရည်ညွှန်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး၊ အဲဒီနေရာမှာ
ကိုယ့်ကိုယ်ဆိုရင် မမံ- ငါ့ကို) သုခေန - ချမ်းသာသုခဖြင့်၊
သဒါ ရက္ခန္တု - အမြဲစောင့်ရှောက်တော်မူကြပါစေ။”

ရှိခိုးတဲ့ ကုသိုလ်ကြောင့် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်က သင့်ကိုစောင့်ရှောက်ပါစေ။ သင့်ကိုလို့ဆိုတော့ ကိုယ့်ကို မလို မုန်းထားလုပ်နေတဲ့ နတ်မိစ္ဆာ၊ နတ်ဆိုးတွေ၊ ဘီလူးတွေကို ဆုတောင်းပေးတဲ့ သဘောပဲပေါ့။ “ငြိမ်းချမ်းမှုကိုပေးတဲ့ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်တွေဟာ သင့်ကိုချမ်းသာသုခဖြင့် အခါခပ်သိမ်း စောင့်ရှောက်ပါစေ” လို့ မေတ္တာအာသီသကို ဖော်ညွှန်းတာ။

“တေဟိ- ထို ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်တို့က၊ **ရက္ခိတော-** စောင့်ရှောက်အပ်သော(ဘာနဲ့စောင့်ရှောက်တာလဲဆို မေတ္တာနဲ့ စောင့်ရှောက်တာ။) **ရက္ခိတော-** မေတ္တာနဲ့ စောင့်ရှောက်အပ် သည်၊ **သန္တော-** ဖြစ်လတ်သော် (သို့မဟုတ်) **ရက္ခိတော -** စောင့်ရှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ **သန္တော -** စိတ်နှလုံးငြိမ်းချမ်း သည်၊ **သဗ္ဗဘယေဟိ စ-** ဘေးခပ်သိမ်း ရန်ခပ်သိမ်းတို့မှလည်း၊ **မုတ္တော-**လွတ်မြောက်သည်၊ **ဟောတု-** ဖြစ်ပါစေ”။

ဆိုလိုတာက ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်တွေကစောင့်ရှောက် လို့ ငြိမ်းချမ်းပြီး ဘေးရန်ခပ်သိမ်းမှ လွတ်မြောက်ပါစေလို့ အာသီသပတ္တနာပြုတဲ့ဂါထာ။

ကြမ်းတမ်းခက်ထန်တဲ့နတ်မိစ္ဆာတွေ စိတ်ဓာတ်ပျော့ပျောင်း သွားအောင်လုပ်ပေးမယ့် မေတ္တာဓာတ်တွေ လွှမ်းခြုံလိုက်တဲ့ သဘောပဲ။ ဘုရားကိုရှိခိုးကာ မေတ္တာစကားဆိုတယ်။

“သဗ္ဗရောဂါ ဝိနိမုတ္တော၊
သဗ္ဗသန္တာပ ဝဇ္ဇိတော။
သဗ္ဗဝေရ’ မတိက္ကန္တော၊
နိဗ္ဗုတော စ တုဝံ ဘဝ။”

“တုဝံ-အသင်သည်၊ သဗ္ဗရောဂါ-ရောဂါခပ်သိမ်းမှလည်း၊
ဝိနိမုတ္တာ-လွတ်မြောက်သည်၊ ဘဝ- ဖြစ်ပါစေ။”

ကိုယ်ရည်ညွှန်းတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ကိုယ်နဲ့မတည့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
ကိုဖြစ်စေ ဆင်းရဲဒုက္ခမှ လွတ်ပါစေလို့ မေတ္တာပို့နေမယ်ဆိုရင်
ကိုယ့်ရဲ့မေတ္တာကြောင့် သူ့စိတ်ဓာတ်တွေဟာ ပျော့ပြောင်း
သွားနိုင်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက အင်မတန်မှကြမ်းတမ်းတဲ့ အာဠဝက
ဘီလူးကြီးကို တန်ခိုးနဲ့ခြိမ်းခြောက် အနိုင်ယူတာ မဟုတ်ဘူး။
စိတ်ဓာတ်ပျော့ပြောင်းသွားအောင် မေတ္တာနဲ့ဆုံးမတယ်၊ မေတ္တာ
နဲ့ဆုံးမတာက ပိုပြီးတော့ အဆင်ပြေတယ်။

ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်က နန္ဒောပနန္ဒ နဂါးမင်းကြီးကို
အစွမ်းတန်ခိုးတွေပြပြီး ခြိမ်းခြောက်အနိုင်ယူတဲ့ သဘောမျိုး
ဖြစ်တယ်။

ရောဂါအားလုံးမှ ကင်းလွတ်ပါစေဆိုတာ အင်မတန်မှ
ကောင်းတယ်၊ ကိုယ့်ရဲ့ မေတ္တာလွှမ်းခြုံထားတဲ့ဆန္ဒနဲ့ပြောတာ။
ဒီလိုလုပ်ရုံနဲ့ ရောဂါပျောက်သလားဆိုရင် ပျောက်တာ မပျောက်
တာက သူ့အလုပ်၊ ကိုယ့်ရဲ့ ရင်ထဲနှလုံးထဲမှာ မေတ္တာစိတ်
ဖြစ်ပေါ်ဖို့က အဓိကပဲ။ ကိုယ့်ရဲ့ ရင်ထဲနှလုံးထဲက သူ့အပေါ်မှာ
ဒီအတိုင်း မေတ္တာထားတယ်ဆိုတာဖော်ပြတာ။

“တုဝံ- အသင်သည်၊ သဗ္ဗသန္တာပ ဝဇ္ဇိတော - ပူပန်စရာ
အားလုံးမှကင်းသူသည်၊ ဘဝ-ဖြစ်ပါစေ။”

စိတ်ပူစရာတွေလည်း မရှိဘူး။ ဘာမှ ပူစရာတွေ မရှိဘူး၊
အဲဒီ ပူစရာတွေကလည်းပဲ သင့်ကိုရှောင်ကွင်းသွားပါစေ။

“သဗ္ဗ ဝေရံ - ရန်ခပ်သိမ်းကို၊ အတိက္ကန္တော- ကျော်လွှား
နိုင်သည်၊ ဘဝ-ဖြစ်ပါစေ။”

ရန်ဆိုတာ နှစ်မျိုးရှိတယ်။ ပုဂ္ဂလဝေရ နဲ့ အကုသလဝေရ။
အကုသိုလ်တွေဟာလည်း အလွန်ကြီးမားတဲ့ရန်တွေပဲ။ လူတွေက
အကုသိုလ်ဆိုတဲ့ရန်ကိုမကြောက်ဘဲ လူသားရန်သူ ပုဂ္ဂလဝေရ
ကို ကြောက်ကြတယ်။ သို့သော် အကုသိုလ်ဆိုတဲ့ရန်သူက
ကိုယ့်ကို ပိုပြီးတော့ ဆိုးကျိုးတွေဖန်တီးနိုင်တယ်။ ပုဂ္ဂလဝေရက
ကိုယ့်ကိုဒုက္ခပေးရင် သာမန်ပဲ။ အသေသတ်ရင် တစ်ဘဝပဲ
သတ်နိုင်မယ်၊ နောက်ဘဝ လိုက်မသတ်ဘူးနော်။

“နိဗ္ဗတော စ တုဝံ ဘဝ၊”

“တုဝံ- သင်သည်၊ နိဗ္ဗတော- စိတ်နှလုံး ငြိမ်းချမ်းသည်၊
ဘဝ- ဖြစ်ပါစေ။”

ဒါက ကိုယ့်ရဲ့ မွန်မြတ်တဲ့ မေတ္တာလွှမ်းခြုံတဲ့ ဆန္ဒတွေနဲ့
တစ်ဖက်သားကို ဆုတောင်းပေးတဲ့သဘော။

“တေသံ သစ္စေန သီလေန၊

ခန္တိမေတ္တာဗလေန စ။

တေပိ အမေ' နုရက္ခန္တု၊

အရောဂေန သုခေန စ။”

ဒီဂါထာမှာ အမေ လို့ သုံးတယ်။ ခုနကတုန်းက တုဝံ လို့
သုံးခဲ့တယ်။ သူများအတွက် ရွတ်တာဆိုရင် တေပိ တုမေ လို့
ပြင်ရွတ်ကြတယ်။ မင်းကွန်း တိပိဋကဓရဆရာတော်ကြီးရွတ်တဲ့
ပရိတ်ကို နားထောင်ကြည့်။ တေပိ အမေ' နုရက္ခန္တု ရွတ်သလို

တေပိ တုမေ’ နုကန္တု လို့လည်းရွတ်တယ်။ ကိုယ့်အတွက် သူ့အတွက် နှစ်ခုစလုံးကို ရည်ညွှန်းတယ်။ အမေ့ လို့ရွတ်ရင် ကိုယ့်အတွက်၊ တုမေ့ လို့ရွတ်ရင် သူများအတွက်၊ တစ်နည်း အားဖြင့် ကိုယ်အပါအဝင်အားလုံးကိုရည်ညွှန်းပြီး “အမေ့” လို့ ရွတ်ရင်လည်း သူ့အတွက် ကိုယ့်အတွက် နှစ်ဦးလုံးအတွက် ဖြစ်ပါတယ်။

“တေသံ- ထို မြတ်စွာဘုရားတို့ရဲ့၊ သီလေန- သီလ စွမ်းအားဖြင့်၎င်း၊ ခန္တီမေတ္တာပလေန စ- သည်းခံခြင်းဆိုတဲ့ ခန္တီ၊ အကျိုးစီးပွားကို လိုလားခြင်း ဆိုတဲ့ မေတ္တာစွမ်းအားဖြင့်၎င်း၊ တေပိ- ထိုဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးတို့ကလည်း၊ အမေ့- ငါတို့ကို၊ အရောဂေန- ရောဂါကင်းရှင်းခြင်းဖြင့်၎င်း၊ သုခေန စ- ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အနုရက္ခန္တု - အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက် တော်မူကြပါစေ။”

ဒါကဆန္ဒပြုတာနော်။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးတို့ရဲ့ သစ္စာ၊ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးတို့ရဲ့ သီလ၊ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးတို့ရဲ့ ခန္တီ၊ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးတို့ရဲ့ မေတ္တာ။ အဲဒီစွမ်းအားတွေက ကျွန်ုပ်တို့ ရောဂါကင်းဖို့ ချမ်းသာဖို့ အတွက် စောင့်ရှောက်ပါစေလို့ ဒီလိုဆန္ဒပြုတဲ့ မေတ္တာအာသီသ ဖြစ်တယ်။

ထို့နောက် နတ်မင်းကြီးလေးယောက်ကိုလည်း ကိုယ့်အပေါ် မှာ မေတ္တာရှိဖို့အတွက် အာသီသပတ္ထနာပြုတယ်။

“ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ၊
 သန္တိ ဘူတာ မဟိဒ္ဓိကာ။
 တေပိ အမေ’ နုက္ခန္တု၊
 အရောဂေန သုခေန စ”

အရှေ့အရပ်မှာ ရှိတာက ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တွေ၊ အဲဒီ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တွေကို ဒီနေရာမှာ “ဘူတာ” လို့ သုံးတယ်၊ ဂါထာဖွဲ့တဲ့အခါ လုံးရေကိုက်အောင် ဘူတလို့ ရေးတာဖြစ်တယ်၊ တကယ်က ဂန္ဓဗ္ဗ လို့ရေးရမှာ၊ ဂန္ဓဗ္ဗ လို့ရေးရင် တစ်လုံးပိုသွားလို့ ဂါထာပျက်တယ်။

ဂန္ဓဗ္ဗနတ်ဆိုတာ ဖြေဖျော်ရေးနတ်တွေပဲ။ လူ့ပြည်မှာ တုန်းက ဖြေဖျော်ရေးဝါသနာပါရင် နတ်ဖြစ်ရင်လည်း ဖြေဖျော်ရေးသမား သွားဖြစ်တတ်တယ်၊ စကားလုံးလှလှနဲ့ခေါ်ရင် အနုပညာရှင်ပေါ့။ ဖြေဖျော်ရေး စောင်းသမား ပညာသီခဟာ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်မျိုးပဲ၊ အဲဒီနတ်တွေအားလုံးကို ရည်ညွှန်းတာ။

“ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ- အရှေ့အရပ်မျက်နှာအဖို့မှာ၊ မဟိဒ္ဓိကာ ဘူတာ- အလွန်အလွန် တန်ခိုးကြီးကြတဲ့ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့သည်၊ သန္တိ- ရှိကုန်၏၊ တေပိ- ထို ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့သည်လည်း၊ အမေ- ငါတို့ကို၊ (တုမေ- သင်တို့ကို) အရောဂေန - ရောဂါကင်းခြင်းဖြင့်၎င်း၊ သုခေန စ- ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အနုက္ခန္တု- အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်ကြပါစေ။”

လူတွေဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တွေ့တဲ့အခါမှာ ပြောကြတယ်။ “မလိမ္မာတာရှိရင်ပြောပါနော်၊ အကြံပေးစရာရှိရင်ပေးပါ။ စောင့်ရှောက်လိုက်ပါ၊ ကလေးတွေမလိမ္မာရင် ဆုံးမ

လိုက်ပါ” လို့ ဒီလိုမှာကြတာလေ။ အဲဒါမျိုးလိုပဲ အပြန်အလှန် အားကိုးယုံကြည်မှုကို ဖော်ပြတဲ့သဘော။

“ဒက္ခိဏသ္မိ ဒိသာဘာဂေ၊
သန္တိ ဒေဝါ မဟိဒ္ဓိကာ။
တေပိ အမေ’ နုရက္ခန္တု၊
အရောဂေန သုခေန စ”

“ဒက္ခိဏသ္မိ ဒိသာဘာဂေ- တောင်အရပ်မျက်နှာအဖို့၌၊
မဟိဒ္ဓိကာ ဒေဝါ- တန်ခိုးကြီးတဲ့ ကုမ္ဘဏ္ဍတို့သည်၊ သန္တိ-စင်စစ်
မသွေ ရှိကြပါပေကုန်၏။ တေပိ- ထိုတန်ခိုးရှိတဲ့ ကုမ္ဘဏ္ဍ
နတ်တို့သည်လည်း၊ အမေ- ငါတို့ကို (တုမေ-သင်တို့ကို)
အရောဂေန- ရောဂါကင်းခြင်းဖြင့်၎င်း၊ သုခေန စ - ချမ်းသာ
ခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ အနုရက္ခန္တု- အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်ကြ
ပါစေ။”

ဒီနေရာမှာ “ကုမ္ဘဏ္ဍာ” လို့ မဆိုဘဲ ဒေဝါ လို့ဆိုတာ
ဂါထာလုံးရေကိုက်အောင် ဆိုတာပါ။

“ပစ္ဆိမသ္မိ ဒိသာဘာဂေ၊
သန္တိ နာဂါ မဟိဒ္ဓိကာ၊
တေပိ အမေ’ နုရက္ခန္တု၊
အရောဂေန သုခေန စ”

အာဇာနည်ယသုတ် အနှစ်ချုပ်

၆၇

“ပစ္ဆိမသ္မိတ္တံ ဒိသာဘာဂေ- အနောက်အရပ်မျက်နှာ အဖို့၌၊
မဟိဒ္ဓိကာ- တန်ခိုးကြီးမားကြကုန်သော၊ နာဂါ- နဂါးတို့သည်၊
သန္တိ- ရှိကြပါ၏၊ တေပိ- ထိုတန်ခိုးကြီးတဲ့ နဂါးတို့သည်လည်း၊
အမေ- ငါတို့ကို (တုမေ- သင်တို့ကို) အရောဂေန- ရောဂါကင်းခြင်း
ဖြင့်၎င်း၊ သုခေန စ- ချမ်းသာသုခဖြင့်၎င်း၊ အနုရက္ခန္တု -
အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်ကြပါစေ။”

စိတ်ထဲကနေ အာရုံပြုပြီးရွတ်မယ်ဆိုရင် မေတ္တာစိတ်ဆိုတာ
ထိရောက်မှုရှိတယ်၊ တုန့်ပြန်မှုလေးတွေ ရလာနိုင်တယ်။

“ဥတ္တရသ္မိတ္တံ ဒိသာဘာဂေ၊

သန္တိ ယက္ခာ မဟိဒ္ဓိကာ၊

တေပိ အမေ နုရက္ခန္တု၊

အရောဂေန သုခေန စ”

“ဥတ္တရသ္မိတ္တံ ဒိသာဘာဂေ - မြောက်အရပ်မျက်နှာအဖို့၌၊
မဟိဒ္ဓိကာ- ကြီးမားသောတန်ခိုးရှိကြကုန်သော၊ ယက္ခာ- ဘီလူး
တို့သည်၊ သန္တိ - ရှိကြပါပေကုန်၏၊ တေပိ - ထိုဘီလူးတို့သည်
လည်း၊ အမေ- ငါတို့ကို (တုမေ- သင်တို့ကို) အရောဂေန-
ရောဂါကင်းခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ သုခေန စ- ချမ်းသာသုခအားဖြင့်
၎င်း၊ အနုရက္ခန္တု-အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်ကြပါစေ။”

ထို့နောက် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အရပ်မျက်နှာတွေမှာ အုပ်ချုပ်
နေတဲ့ နတ်မင်းကြီးလေးယောက်ရှိတယ်။ ဒီ နတ်မင်းကြီး
လေးယောက်က လောကကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြတာ။

သူတို့ကိုယ်တိုင်က တရားနဲ့အညီနေကြတာ။ အဲဒီ နတ်မင်းကြီး
လေးယောက်ကိုလည်းပဲ ထုတ်ဖော်ပြောတယ်။

“ပုရတ္ထိမေန ဓတရဋ္ဌော၊
ဒက္ခိဏေန ဝိရုဋ္ဌကော၊
ပစ္ဆိမေန ဝိရူပက္ခော၊
ကုဝေရော ဥတ္တရံ ဒိသံ။”

အရှေ့အရပ်မျက်နှာမှာ ဓတရဋ္ဌ နတ်မင်းကြီး ရှိတယ်။
ဓတရဋ္ဌ နတ်မင်းကြီးဆိုတာ ဂန္ဓဗ္ဗ နတ်တွေကို အုပ်ချုပ်ရတဲ့
နတ်မင်းကြီး၊ တာဝတိံသာနတ်ပြည်ကို အရှေ့အရပ်မျက်နှာက
လုံခြုံရေးတာဝန်ယူရတယ်။ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးရဲ့ အရှေ့
ဘက်ခြမ်း လုံခြုံရေးတာဝန်ယူရတယ်။

တောင်အရပ်မျက်နှာမှာ ကုမ္ဘဏ္ဍတွေကို အုပ်ချုပ်တဲ့
နတ်မင်းကြီးက ဝိရုဋ္ဌက နတ်မင်းကြီး။

တချို့ကလည်း ဒါတွေက ဟိန္ဒူအယူအဆတွေပါလို့
ပြောကြတယ်။ သို့သော် မရှိဘဲ မြတ်စွာဘုရားက မဟောဘူး။
ကိုယ်မမြင်ရတာနဲ့ မရှိဘူးလို့ ပြောလို့မရဘူး။ လောကမှာ
ကိုယ်မမြင်ရပေမယ့် ရှိနေတာတွေက အများကြီးလေ၊ ကိုယ်
မြင်တာက နည်းနည်းလေးမြင်တာပဲ။ ရှိတယ်ဆိုတာလည်း
အလဟဿပြောတဲ့စကား မဟုတ်ဘူး၊ ဘယ်ကောင်းမှုလုပ်လုပ်
ဘယ်ကုသိုလ် ဘယ်ကံကြောင့်လို့ တိတိကျကျရှိတာ။

ကံ နဲ့ ဘုံဆိုတာ ဆက်စပ်ပြီးတော့နေတာ၊ ကံတရားကို
ယုံလို့ရှိရင် ဘုံဆိုတာ ယုံရတာပဲ။ ဘုံမယုံတဲ့လူတွေကလည်းပဲ

“(၃၁)ဘုံဝါဒ ဗုဒ္ဓလက်မခံ”လို့ ဆိုကြတယ်။ တကယ်တော့ ဗုဒ္ဓက ဘုံတွေအကြောင်း ဟောထားတာတွေ ပိဋကတ်ထဲမှာ အများကြီး ရှိတယ်။ အဲဒီ ပိဋကတ်ထဲရှိတာကိုပဲ နောက်ဆရာတွေက ရေးထည့်သယောင်ယောင်ပြောကြသေးတယ်။ တကယ်ကတော့ ရေးထည့်တာတွေမဟုတ်ဘူး။ မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော် မြတ်က ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်နဲ့ကြည့်ပြီး ဟောတာတွေချည်းပဲ။

ဒါတင်မကဘူး အင်မတန်မှထူးဆန်းတဲ့ သတ္တဝါကြီးတွေ အကြောင်း ဟောထားတာ ရှိသေးတယ်။ ဘုရားကိုယ်တိုင်က ပြောတယ် “ငါမြင်နေတာ ကြလှပြီတဲ့၊ ဒါပေမယ့် ငါပြောရင် ယုံမှာမဟုတ်လို့မပြောဘူး” လို့ ဒီလိုတောင်ပြောသေးတယ်။

လောကကြီးမှာထူးဆန်းတာတွေရှိတယ်။ ဒီကနေ့ခေတ်မှာ ပိုပြီးတွေ့တွေ့လာတယ်။ ပင်လယ်ကြမ်းပြင်အောက်မှာ အင်မတန်မှထူးဆန်းတဲ့ သတ္တဝါကြီးတွေရှိတယ်ဆိုတာ မြင်လာ ရတဲ့အခါ လက်ခံကြရတာပေါ့။ နဂိုကပြောရင် ပုံပြင်လို့ထင်မှာပဲ။ အဲဒီလိုပဲ လောကမှာ မမြင်ရတဲ့သတ္တဝါတွေက မြောက်များစွာ ရှိတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ ရှိတာတုန်းဆိုရင် ကံဆန်းကြယ်လို့ရှိတာ။ ကံအကြောင်းတွေနဲ့ ဆက်စပ်ပြီးတော့ဖြစ်တာ။

အနောက်အရပ်မှာ ဝိရူပက္ခ နတ်မင်းက နဂါးတွေကို အုပ်ချုပ်ပြီး စောင့်တယ်။

မြောက်အရပ်မှာ ယက္ခတွေကိုအုပ်ချုပ်တဲ့ ကုဝေရ နတ်မင်း ကြီးရှိတယ်။ ကုဝေရလို့လည်းခေါ်တယ်။ ဝေဿဝဏ္ဏလို့လည်း ခေါ်တယ်။ သူ့ရဲ့ မင်းနေပြည်က ဝေဿဝဏ္ဏ နဲ့ အာဠကမန္တာ တို့ ဖြစ်တယ်။

စာတုမဟာရာဇ်ဘုံ ဆိုတာ ဒီနတ်မင်းကြီးလေးယောက်
အုပ်ချုပ်တဲ့ဘုံကိုပြောတာ။ အဲဒီ နတ်မင်းကြီးလေးယောက်ကို
ဆန္ဒပြုမေတ္တာပို့ ဆုတောင်းတယ်။

“စတ္တာရော တေ မဟာရာဇာ၊

လောကပါလာ ယဿသိနော၊

တေပိ အမေ’ နုရက္ခန္တု၊

အရောဂေန သုခေန စ။

“ယဿသိနော - များသော အခြံအရံရှိကြကုန်သော၊
လောကပါလာ- လောကကို စောင့်ရှောက်ကြကုန်သော၊ တေပိ
စတ္တာရော မဟာရာဇာ - ထို စာတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီးတို့
သည်လည်း၊ အမေ- ငါတို့ကို၊ (တုမေ- သင်တို့ကို) အရောဂေန-
အနာရောဂါ ကင်းရှင်းခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ သုခေန စ- ချမ်းသာ
သုခအားဖြင့်၎င်း၊ အနုရက္ခန္တု - စဉ်ဆက်မပြတ် စောင့်ရှောက်
ကြပါစေ”။

ဒါတွေက မေတ္တာပို့ပြီး တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မေတ္တာ ကူးစက်
သွားအောင် အာသီသထားတာဖြစ်တယ်။ နောက်မှဖြည့်စွက်
ရေးထားတာတွေဖြစ်တယ်။

“အာကာသဌာ စ ဘူမဌာ၊

ဒေဝါ နာဂါ မဟိဒ္ဓိကာ။

တေပိ အမေ’ နုရက္ခန္တု၊

အရောဂေန သုခေန စ။”

နတ်ဆိုတာ အာကာသဌနတ်၊ ဘူမဌနတ်လို့ ၂-မျိုးရှိတယ်။
အာကာသဌ ဆိုတာ သူတို့နေစရာ ဘုံဗိမာန်တွေက ကောင်းကင်
 မှာ ဖြစ်နေတာ။ **ဘူမဌ** ဆိုတာ မြေကြီး တောတောင်တွေနဲ့
 ဆက်စပ်နေတာ။ ဓမ္မစကြာတရားဟောတဲ့အခါ ‘**ဘုမ္မာ ဒေဝါ
 သဒ္ဓ မနုဿာဝေသယံ**’ ဆိုတာ ဒီ ဘူမဌနတ်တွေကိုပြောတာ။

ပါဠိမြို့တည်ရာ၌ နတ်တွေပါပဲ

နတ်တွေဟာ လူတွေနဲ့ စိတ်ဓာတ်ချင်း နီးစပ်ကြတယ်။
 ပါဠိဆိုတဲ့ရွာကြီးကို အဇာတသတ်မင်းရဲ့ စီမံချက်နဲ့ မြို့တည်
 ကြတယ်။ ရွာကို မြို့အဆင့်မြှင့်ဖို့လုပ်ကြတယ်။ တိုးတက်ကြီးထွား
 လာတဲ့ လိစ္ဆဝိမင်းတွေရဲ့ရန်ကို ဟန့်တားဖို့ မြို့ကြီးတည်တယ်။

သုနိဓနံ ဝဿကာရ အမတ်ကြီးတွေ ခေါင်းဆောင်ပြီးတော့
 မြို့ကွက်၊ အိမ်ရာတွေကိုဖော်ထုတ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ Site plan
 ချုပ်က ဒီနေရာက အစည်းအဝေးခန်းမ၊ ဒီနေရာက ဘုရင့်
 နန်းတော်၊ ဒီနေရာက အမတ်ကြီးအိမ်၊ ဒီနေရာက စစ်သူကြီးအိမ်
 စသဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးဘက်ဆိုင်ရာ အိမ်တွေကို စနစ်တကျ
 အကွက်ချတယ်။

မြို့ပြ စတင်တည်ဆောက်နေတဲ့အချိန် မြတ်စွာဘုရား အဲဒီ
 နေရာ ရောက်သွားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ဒိဗ္ဗစက္ခုနဲ့ကြည့်လိုက်
 တဲ့အခါမှာ မြို့ကွက်ချထားတဲ့ နေရာတိုင်းမှာ ဘုရင့်နန်းတော်
 ဆောက်မယ့်နေရာဆိုရင် တန်ခိုးအကြီးဆုံးနတ်က နေရာယူ
 ထားတယ်။ အဲဒီထက် တန်ခိုးနိမ့်တဲ့နတ် နေရာယူထားတာ
 ဆိုရင် အမတ်ကြီးတွေ စစ်သူကြီးတွေ အိမ်နေရာ၊ အဲဒီနောက်
 တန်ခိုးနည်းနည်းနိမ့်တဲ့ နတ်တွေဆိုရင် တိုင်းသူပြည်သားတွေရဲ့

အိမ်နေရာ၊ ဒီလို လူရဲ့အဆင့်နဲ့ နတ်ရဲ့အဆင့်က တူညီတယ်။
 “ဒီမြို့ကိုစီမံတာ နတ်တွေနဲ့တိုင်ပင်လုပ်ထားသလိုပဲ၊ နတ်တွေရဲ့
 သဘောနဲ့ စီမံသူတို့ရဲ့သဘောက တိုက်ဆိုင်နေတယ်” လို့
 မြတ်စွာဘုရားက အမိန့်ရှိတယ်။

အိမ်စောင့်နတ် ကိုယ်စောင့်နတ်

လောကမှာလူတွေကသာ ကိုယ့်နေရာ ကိုယ်အပိုင်ယူတာ
 မဟုတ်ဘူး၊ နတ်တွေကလည်း ဒီလိုအပိုင်ယူကြတယ်။ ကိုယ်
 စောင့်နတ်တို့ အိမ်စောင့်နတ်တို့ဆိုတာက duty ချထားလို့ အိမ်ကို
 လာစောင့်တာမှမဟုတ်တာ။ သူကလည်း ဒီနေရာကို အုပ်စိုးတဲ့
 သဘောပဲပေါ့။ ကိုယ်နဲ့အနီးကပ်ဖြစ်တဲ့နတ်တွေကိုပဲ ကိုယ်
 စောင့်နတ်လို့ ပြောစရာရှိတယ်ပေါ့။ ကိုယ့်ဘဝနဲ့ နီးစပ်ပြီး
 ဖြစ်နေတာ။ ကိုယ့်အိမ်မှာ လာဖြစ်တာရှိတယ်၊ သူလည်းနေ
 ကိုယ်လည်းနေပေါ့။ အိမ်မြှောင်လေးတွေလည်း ဒီလိုနေကြတာ
 ပဲလေ။ အဲဒီတော့ နတ်တွေကလည်းဒီလိုပဲနေကြတာ။ သူလည်း
 သူ့ဟာသူနေ၊ ကိုယ်လည်း ကိုယ့်ဟာကိုယ်နေ ဒီသဘောတော့
 ရှိမှာပေါ့။

ရုက္ခစိုးနတ်

သင်ပင်တွေမှာလည်း ရုက္ခစိုးနတ်တွေဆိုတာ ရှိတယ်။
 ရုက္ခစိုးနတ်က နှစ်မျိုးရှိတယ်၊ သာဓဋ္ဌနဲ့ ရုက္ခဋ္ဌ နှစ်မျိုး၊ သစ်ပင်နဲ့
 ဆက်စပ်ပြီး သူ့ဘုံဗိမာန်ကြီးက တည်နေတာ၊ မြေကွက်ပေါ်မှာ
 အိမ်ဆောက်ထားသလို သစ်ပင်သစ်ကိုင်းနဲ့ဆက်စပ်ပြီး သူ့
 ဘုံဗိမာန်ကြီးက ရှိနေတာ။ သစ်ကိုင်းခွတ်လိုက်လို့ရှိရင် ဘုံဗိမာန်

ပြိုကျ သွားတယ်၊ ဒါကြောင့်မို့ နတ်နေကောင်းဆိုပြီး ချန်ကြရတယ်လေ၊ အဲဒါ သာဓဋ္ဌဗိမာန်၊ သစ်ပင်သစ်ကိုင်းပေါ်မှာတည်နေတဲ့ ဗိမာန်။ ရုက္ခဋ္ဌဗိမာန်ဆိုတာ သစ်ငုတ်တို ကျန်သည်ထိအောင် သူ့ဗိမာန် မပျက်စီးဘူး။ သစ်ပင်နဲ့ဆက်စပ်ပြီး သူတို့မှာ ဘုံဗိမာန်တွေ ရှိတယ်လို့ ဒီလိုမှတ်ရတယ်။

ကံဆိုတာ အလွန်ထူးဆန်းတာပဲ။ လူတွေက မြေကြီးပေါ်မှာ ကိုယ့်ရဲ့အစွမ်းသတ္တိနဲ့ အဆောက်အအုံအမျိုးစုံဆောက်ပြီး နေကြတယ်၊ နတ်တွေကတော့ ကံကနေ ဆောက်ပေးတယ်၊ ကံကဆောက်ပေးတဲ့ ဗိမာန်မှာ နေကြတယ်။ အာဠဝကကြီးရဲ့ ဘုံဗိမာန်ဆိုရင် အာဠဝီပြည်နားက ညောင်ပင်ကြီးအောက်မှာ ရှိတယ်။ အဲဒီ ညောင်ပင်ကြီးအောက် ဒီလိုပဲ သွားလာနေကြတယ်၊ ဘယ်သူမှမတွေ့ဘူး၊ အဲဒါ ဘူမဋ္ဌဗိမာန်။

အာကာသဋ္ဌဗိမာန် ဆိုတာကတော့ ဘယ်ပေါ်မှမမှီဘဲ သစ်ပင်နဲ့လည်း မဆက်စပ်ဘူး၊ ခြုံနွယ်တွေနဲ့လည်း မဆက်စပ်ဘူး၊ တောတွေ တောင်တွေနဲ့လည်း မဆက်စပ်ဘူး။ ကောင်းကင်မှာ ဗိမာန်ပေါ်ပေါက်နေတာ။

“မဟိဒ္ဓိကာ - ကြီးမားသော တန်ခိုးရှိကြကုန်သော၊
အာကာသဋ္ဌာ ၈- ကောင်းကင်ဗိမာန်၌ တည်နေကြကုန်သော၊
ဘူမဋ္ဌာ ၈- မြေနဲ့ဆက်စပ်၍ နေကြကုန်သော၊ ဒေဝီ- နတ်တို့သည်၎င်း၊ နာဂါ- နဂါးတို့သည်၎င်း၊ သန္တိ- စင်စစ်မသွေ ရှိကြပါပေကုန်၏၊ တေပိ- ထို တန်ခိုးရှင်ဖြစ်တဲ့ နတ်နဂါးတို့သည်လည်း၊ အမှေ- ငါတို့ကို (တုမှေ- သင်တို့ကို) အရောဂေ- ကျန်းမာခြင်းဖြင့်၎င်း၊ သုခေန ၈- ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အနုရက္ခန္တု- အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်ကြပါစေ။”

“ကုဒ္ဓိမန္တော စ ယေ ဒေဝါ၊
 ဝသန္တာ ဣမ သာသနေ၊
 တေပိ အပ္ပေ’ နုရက္ခန္တု၊
 အရောဂေန သုခေန စ။”

နတ်တွေမှာလည်း မြတ်စွာဘုရားရဲ့ သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုတဲ့နတ်တွေရှိတယ်။ သောတာပန် နတ်တွေလည်း ရှိတယ်။ သကဒါဂါမ်နတ်တွေလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီနတ်တွေနဲ့ မိတ်ဆက်ပြောဆိုတဲ့စကား ဖြစ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့သာသနာမှာ နေထိုင်တယ် လို့ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့သာသနာတော်ကိုကြည်ညိုပြီး ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်တဲ့ နတ်တွေ၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ် နတ်တွေလို့ ဒီလိုဆိုလိုတာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာနတ်တွေပေါ့။

ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်တဲ့နတ် ရှိသေးတယ်။ မက္ခလိဂေါသာလ ကိုးကွယ်တဲ့နတ်၊ နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တ ကိုးကွယ်တဲ့နတ်လည်း ရှိသေး တယ်။ အဲဒီခေတ်က ဘုရားတွေကိုးကွယ်တဲ့ နတ်တွေလည်း ရှိတာပဲ။ လူသာ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အခြားဘာသာ ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ နတ်မှာလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟုတ်တာရော မဟုတ်တာရော ရောနေကြတယ်။ ကိုယ်ယုံကြည်ရာပဲလေ၊ နတ်ကလည်း ယုံကြည် ချင်မှ ယုံကြည်တာ၊ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးက လျှောက်တယ်။ ဘုရားကိုကြည်ညိုတဲ့ဘီလူး၊ မကြည်ညိုတဲ့ဘီလူး ရှိတယ်။ မကြည်ညိုတဲ့ကောင်က ပိုများတယ်တဲ့။

“ဣဓသာသနော - ဤ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်၌၊ ဝသန္တာ- နေထိုင်ကြကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိမန္တော- တန်ခိုးရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ ဒေဝါ- အကြင်နတ်တို့သည်၊ သန္တိ- ရှိကြပါပေကုန်၏၊ တေပိ- ထိုတန်ခိုးရှင်ဖြစ်တဲ့ သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုကြတဲ့ နတ်တို့သည်လည်း၊ အမှေ- ငါတို့ကို (တုမှေ- သင်တို့ကို) အရောဂေန-ကျန်းမာခြင်းဖြင့်၎င်း၊ သုခေန ဝ- ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အနုရက္ခန္တု- အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက် ကြပါစေ။”

နိဂုံးဂါထာ ၂-ပုဒ်

နောက်ဆုံးမှာ ဂါထာနှစ်ပုဒ် ထပ်ပြီးဖြည့်ထားတယ်၊ ထပ်ဖြည့်ထားတဲ့ ဂါထာ ၂-ပုဒ်ကတော့ ပိဋကတ်လာ ဂါထာပါပဲ။ (၂၉) ခုမြောက် ဂါထာက ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်မှယူပြီး အနည်းငယ် ပြင်ဆင်ရေးသားထားတဲ့ ဂါထာပဲ။

“သဗ္ဗိတိယော ဝိဝဇ္ဇန္တု၊
သောကော ရောဂေါ ဝိနဿတု။
မာ တေ ဘဝန္တန္တရာယာ၊
(ဖုသ ဝိပွံ ဗောဓိမုတ္တမံ)
သုဝီ ဒီဃာယုကော ဘဝ”

ဘုရားအလောင်း သုမေဓာကို ဗျာဒိတ်ပေးတဲ့အခါမှာ နတ်ဗြဟ္မာတွေက သုမေဓာရသေ့ဘက်ကိုလှည့်ပြီး ရှိခိုးကြတယ်၊

၇၆

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

ဦးညွတ်ကြတယ်၊ ဝိုင်းပြီးတော့ ဆုတောင်းကြတယ်။ ဖုသ ခိပုံ
ဗောဓိ မုတ္တမံ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မြတ်ကို အမြန်ဆုံး တွေ့ကျုံ
ရရှိပါစေ၊ ဒီမှာ ဖုသ ခိပုံ ဗောဓိမုတ္တမံ အစား “သုခိ ဒီဃာယုကော
ဘဝ” လို့ပြင်တာ။

“သဗ္ဗိတိယော - ဘေးရန်မှန်သမျှတွေဟာ၊ ဝိဝဇ္ဇန္တု-
ရှောင်ရှား၍ သွားကြပါစေ၊ သောကော- စိတ်သောကသည်၎င်း၊
ရောဂေါ- အနာရောဂါဟူသမျှသည်၎င်း၊ ဝိနဿတု- ပျောက်
ပျက်၍ သွားပါစေသတည်း။ တေ- သင့်အား၊ (ရည်ညွှန်းတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးပေါ့) အန္တရာယာ- အန္တရာယ်မှန်သမျှတို့သည်၊ မာ
ဘဝန္တု- မဖြစ်ပေါ်ပါစေကုန်သတည်း၊ သုခိ- ချမ်းသာခြင်း
ရှိသည်၊ ဒီဃာယုကော- ရှည်လျားသောအသက်ရှိသည်၊ ဘဝ-
ဖြစ်ပါစေသတည်း”။

“အဘိဝါဒန သီလိဿ၊

နိစ္စံ ဝုဗ္ဗာပစာယိနော။

စတ္တာရော ဓမ္မော ဝဗ္ဗန္တိ၊

အာယု ဝဏ္ဏော သုခံ မလံ”

ဒီဂါထာကို ဓမ္မပဒမှယူပြီး ထည့်သွင်းထားတာ၊ ဒါက
ဆုတောင်းတာမဟုတ်ဘူး၊ ရှိခိုးခြင်းရဲ့ အကျိုးတရားကို ဖော်ပြ
တာ။

“အဘိဝါဒန သီလိဿ- ရိုသေမြတ်နိုးလက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးခြင်း
အလေ့ရှိပြီး၊ နိစ္စံ- အမြဲ၊ ဝုဗ္ဗာပစာယိနော- အသက်ဂုဏ်ဝါ

အာဇာနည်သုတ် အနှစ်ချုပ်

၇၇

သိက္ခာကြီးသူတွေကို ရိုသေလေးစားလေ့ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အား၊
စတ္တာရော- လေးမျိုးကုန်သော၊ **ဓမ္မာ-** အကျိုးတရားတို့သည်၊
ဝဇူန္တိ- တိုးပွား၍လာကုန်၏။”

ကိုယ့်ထက်အသက်ကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရိုသေတယ် လေးစားတယ်၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို အာရုံပြုပြီးရှိခိုးတယ်၊ ရှိခိုးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကုသိုလ်၊ ရိုသေလေးစားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ကုသိုလ်၊ အဲဒီကုသိုလ်က အကျိုးတရားလေးမျိုး တိုးပွားလာစေနိုင်တယ်လို့ ဒီလိုပြောတာ။

ဘာတွေရတုန်းဆိုရင်-

“အာယု - အသက်ရှည်ခြင်း၊ ရှည်တယ်ဆိုတာ လူ့တစ်ခေတ်ရဲ့ သက်တမ်းဟာ ဘယ်လောက်ရှိလဲ၊ အဲဒီသက်တမ်းစေ့နေတာကိုပြောတာ။

ဝဇ္ဇော- ကိုယ်အသားအရေအဆင်း လှပခြင်း၊ လူတွေမှာ အဆင်းလှတယ်ဆိုတာ အမေမွေးတုန်းက ဖြူရင်ဖြူ မဲရင်မဲမှာပဲ။ ဒါကတော့ ပြောင်းလို့ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ သို့သော် ကိုယ်သားကိုယ်ရေ စိုပြေတယ်၊ အရောင်တော့ ပြောင်းလို့မရဘူး၊ သူ့အရောင်နဲ့သူပဲ၊ **ဝဇ္ဇာ-** အဆင်းလှတယ်ဆိုတာ ကျန်းမာတဲ့ အသားအရောင် ရှိတယ်ပေါ့။ ကြည့်လိုက်တာနဲ့ လူမမာရုပ်ပေါက်မနေဘူးပေါ့။ အဲဒါမျိုးကိုဆိုလိုတယ်။

သုခံ- ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်း၊

ဗလံ- ခွန်အားရှိခြင်း။ **အာယု၊ ဝဇ္ဇာ၊ သုခ၊ ဗလ** ဒီအကျိုးတရားတွေကို ရရှိနိုင်ပါတယ်။

၇၈

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

နိဂုံးစကား

ဒါကြောင့်မို့လို့ အာဇာနည်ယသုတ်ဆိုတာ ဘုရားများကို ရှိခိုးတဲ့အကြောင်းကို ဖွဲ့ဆိုထားတဲ့ သုတ္တန်တစ်ခုဖြစ်တယ်။

အာဇာနည်ယသုတ်ကို ရွတ်တိုင်းရွတ်တိုင်း ဗုဒ္ဓရဲ့ ဂုဏ်တော်တွေကို အာရုံပြုပြီး ရွတ်ဆိုပွားများခြင်းဖြင့် မိမိတို့ရဲ့သန္တာန်မှာ အန္တရာယ်ကင်းရုံမျှသာမက အန္တရာယ်ပြုနေတဲ့ ကိလေသာတွေကပါ ကင်းသွားနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးတွေရရှိနိုင်တယ်ဆိုတာ ကိုယ်စီကိုယ်စီ သဘောကျပြီးတော့ ဗုဒ္ဓဂုဏ်ပွားထုံကာ ကုသိုလ်တရား ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု ... သာဓု ... သာဓု

Typing of Final Edition By-
Htet Naing San (I-D-E)

မွေမိတ်တွေများသို့

ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော် ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ ဟောကြား
အပ်သော တရားများကို အသံမှစာအဖြစ် စေတနာရှင်များကရေးကူးကာ စာမူများကို
ဆရာတော်ကြီးထံ ပေးပို့ကြပါသည်။ ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင် အချိန်ရသမျှ
ပြင်ဆင်တည်းဖြတ်ပေးသော စာမူများကို ကုသိုလ်ရှင်များ လှူဒါန်းထားသော
ဓမ္မစာပေရန်ပုံငွေများ အသုံးပြုလျက် စာအုပ်ငယ်များ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေပါသည်။

တရားစာအုပ်များကို တစ်ဆင့် ဓမ္မဒါနပြုလုပ် ပြန့်ဝေလှူဒါန်းလိုပါက
ဖော်ပြပါဌာနများသို့ ဆက်သွယ်မှာကြားနိုင်ပါသည်။

ရရှိနိုင်သော ဌာနများ

- ၁။ အောင်ဓမ္မ ပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ်(၁၅၂)၊ (၂၂)လမ်း၊ လသာမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း ၀၉-၅၁၈၉၄၃၂၊ ၀၉-၇၉၅၂၅၂၆၈၂
- ၂။ ဦးဘဖိုး+ဒေါ်အုန်းကြည် ပရဆေးဆိုင်
အမှတ်(၄၆၇၊ ၄၆၈)၊ သိမ်ကြီးစေး(ဒီ)ရုံ၊ မြေအောက်ထပ်။
ဖုန်း ၀၁-၂၄၀၆၀၀(လှိုင်းခွဲ) ၄၁၇၄၊ ၀၉-၅၅၀၀၈၃၅
- ၃။ ဓမ္မဗျူဟာ သာသနာမာမကအဖွဲ့
လူပုဂ္ဂိုလ်များဆိုင်ရာဓမ္မစာပေသင်တန်းကျောင်း
ကြားတောရလမ်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း ၀၉-၂၅၅၂၅၅၈၆၂
- ၄။ ပုဂံဂိုက်ဓမ္မပြန့်ချိရေး
တိုက်(၄)၊ အခန်း(၅)၊ ရွှေဝံတိုင်လမ်းမကြီး၊
တာမွေ Ocean Super Center နှင့် ရွှေဝံတိုင်ဆေးရုံကြား၊ ဗဟန်း။
ဖုန်း ၀၉-၂၅၈၂၇၂၇၁၁

အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ ၏ ထုတ်ဝေပြီး ဓမ္မစာအုပ်များ

- အဘိဓမ္မာ မြတ်ဒေသနာ(ပ+ဒ တွဲ)
- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ပဋ္ဌာန်းနည်းဖြင့် လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း
- ပဋ္ဌာန်းမြတ်ဒေသနာ

၁။ နိဗ္ဗာန်တံခါးကြီး ဖွင့်တော်မူပါ

၂။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် အနှစ်ချုပ်

၃။ ဘဝအသွင်ကို ဓမ္မအမြင်ဖြင့် ရှုကြည့်ခြင်း

၄။ ဘဝခရီးဝယ် ရွေးချယ်ရမည့်လမ်း

၅။ သူတော်ကောင်းတို့၏ စိတ်နေသဘောထား

၆။ ဘဝအရေး စိတ်အေးရလေအောင်

၇။ ဓမ္မကြေးမုံ

၈။ တောင်ပို့ထဲက ရတနာ

၉။ မြတ်သောဥစ္စာ စုဆောင်းပါ

၁၀။ သမထနှင့် ဝိပဿနာ

၁၁။ ရောဂါကုစား စိတ်စွမ်းအား

၁၂။ ရုပ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်

၁၃။ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း ✓

၁၄။ မေတ္တာနှလုံး အစဉ်သုံး ✓

၁၅။ လူဖြစ်ကျိုးနပ်ပါစေ

၁၆။ မေတ္တာသုတ်အနှစ်ချုပ်

၁၇။ ဘဝဆည်းဆာ ကရုဏာ

၁၈။ ဥပုသ်စောင့်ခြင်း အဓိပ္ပါယ်

၁၉။ ဓမ္မမှတ်ကျောက်

၂၀။ ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

၂၁။ နှစ်ဦးကာလ ဓမ္မလက်ဆောင်

၂၂။ မြတ်ဗုဒ္ဓဒေသနာနှင့် ယနေ့ကမ္ဘာ

၂၃။ ယနေ့လူသားများရဲ့ မနက်ဖြန်ကမ္ဘာ ✓

၂၄။ မင်္ဂလာသုတ်အနှစ်ချုပ် ✓

၂၅။ သာရဏီယတရား

- ၂၆။ ရသတဏှာ
၂၇။ ဓမ္မဗျူဟာသင်တန်းသားများ၏ မေးခွန်းများကိုဖြေဆိုခြင်း
၂၈။ သေချာသောလမ်းမှ လျှောက်လှမ်းပါ ✓
၂၉။ မဟာဒါန
၃၀။ စိတ်၏ထွက်ပေါက်များ
၃၁။ ဖြစ်နိုင်တာနှင့် မဖြစ်နိုင်တာ
၃၂။ အရှင်အာနန္ဒ၏ ဝိပဿနာ
၃၃။ န ဓ သော၊ န ဓ အညော
၃၄။ လူတိုင်းကျင့်ရန် သတိပဋ္ဌာန်
၃၅။ စိတ်၏အတွေးများ
၃၆။ ဥပါဒါနပစ္စယာဘဝေါ
၃၇။ သတိမကွာ အသိပညာဖြင့် နေထိုင်ခြင်း
၃၈။ အတ္တာဟိအတ္တနောနာထော
၃၉။ ဗောဇ္ဈင်္ဂသုတ် အနှစ်ချုပ်
၄၀။ ဟောသူ နာသူ စိတ်ထားဖြူ
၄၁။ ၁၂-နှစ်ကြာ အဖြေရှာခဲ့ရသော မေးခွန်းများ
၄၂။ လွတ်မြောက်တဲ့စိတ်
၄၃။ ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် သတိဆောင်
၄၄။ ခန္ဓသုတ်အနှစ်ချုပ်(အန္တရာယ်ကာကွယ်ခြင်း)
၄၅။ တရားသိလျက် အကျင့်ခက်
၄၆။ ဣဇ္ဈိယဘာဝနာ မြတ်ဒေသနာ
၄၇။ သံသရာခရီးသွား အမှားမလုပ်မိစေနှင့်
၄၈။ ဟိုဘက်ကမ်းက ငြိမ်းချမ်းတယ်
၄၉။ ရတနသုတ်အနှစ်ချုပ်
၅၀။ လောကဓံမှန်တိုင်းများနှင့် ကြံ့ခိုင်သည့်စိတ်ထား
၅၁။ ဘုရားသော်မှပေးဆပ်ရသည့် ကံကြမ္မာဝင့်ကြေးများ
၅၂။ အထင်မှား အမြင်မှား
၅၃။ ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ် အနှစ်ချုပ်
၅၄။ ယုတ္တိပြိုင်ခြင်း၏ နိဂုံး

- ၅၅။ နန္ဒိ ဒုက္ခဿ မူလံ
 / ၅၆။ စိတ်၏အညစ်အကြေးများကို ဖယ်ရှားခြင်း
 ၅၇။ အားပေးစကား
 ၅၈။ ပုဗ္ဗဏှသုတ် အနှစ်ချုပ်
 ၅၉။ ဘောသဋ္ဌဂုရု
 ၆၀။ နိဗ္ဗာန်သို့ ဦးတည်သွားနေသူ
 ၆၁။ ဘဝ၏ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများ
 ၆၂။ ကုသိုလ်ဖြစ်ပွား နှလုံးသွင်းတရား
 ၆၃။ နိုင်သူနှင့်ရှုံးသူ
 ၆၄။ အကာကိုပစ်၍ အနှစ်ကိုရှာ
 ၆၅။ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းအောင်ကျင့်ဆောင်ခြင်း
 ၆၆။ တရားထူးရနိုင်သူ
 ၆၇။ ကျေးဇူးသိခြင်း
 ၆၈။ ဘာသာတရားလိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် ✓
 ၆၉။ ကာလာမသုတ် အနှစ်ချုပ် ✓
 ၇၀။ ခုခံစွမ်းအား
 ၇၁။ အလေးထား၍ စဉ်းစားဆင်ခြင် ကောင်းအောင်ပြင်
 ၇၂။ အခွင့်ကောင်းကို ရအောင်ယူ
 ၇၃။ ရှာဖွေခြင်းနှင့် ရရှိခြင်း
 ၇၄။ ကုသိုလ်တစ်ပဲ ငရဲတစ်ပိဿာ
 ၇၅။ ဓမ္မကိုအဖော်ပြုမှ ထာဝရချမ်းသာမည်
 ၇၆။ အစွမ်းတန်ခိုးများနှင့် သာသနာ
 ၇၇။ ချမ်းသာစွာအိပ်စက်ရခြင်း
 ၇၈။ နှစ်ဦးမေတ္တာလှူတိုင်းမှာ ✓
 ၇၉။ ဒဏ္ဍိဏဝိဘင်္ဂသုတ် အနှစ်ချုပ်
 ၈၀။ အလုပ်ရှင်နှင့်အလုပ်သမား စိတ်ကောင်းထား ✓
 ၈၁။ နိယျာနိကသာသနာ
 ၈၂။ အနတ္တလက္ခဏာသုတ် အနှစ်ချုပ်
 ၈၃။ သူ့အမြင် ကိုယ့်အမြင် ဓမ္မအမြင်

- ၈၄။ ရှင်ရာဟုလာ၏ဘဝနှင့် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမ
၈၅။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်နှင့် အိပ်ငိုက်ခြင်း ✓
၈၆။ ဗျာဒိတ်တော်ကြား ဘုရား(၂၄)ဆူ
၈၇။ အံ့ဖွယ်လူသား မြတ်ဘုရား
၈၈။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နှင့် ဝိပဿနာ
၈၉။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ရှိရမည့် အရည်အချင်းများ
၉၀။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ
၉၁။ တတိမြေမှ သာသနာ
၉၂။ ဒါနအခြေခံတဲ့ သမထဝိပဿနာ ✓
၉၃။ စရိုက်နှင့်ဝိသနာ
၉၄။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ လောကဝိယေလမ်းစဉ်
၉၅။ သာသနာပြုစွမ်းအားစု
၉၆။ လူဆိုးလူမိုက်
၉၇။ သမုဒ္ဓရာ ဝမ်းတစ်ထွာ
၉၈။ ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမကို လက်ဆင့်ကမ်းခြင်း
၉၉။ သုံးပါးရတနာ ကိုးကွယ်ရာ
၁၀၀။ ပါရမီပုံရိပ် အမှတ်တံဆိပ်များ
၁၀၁။ အာနာပါနဿတိသုတ်အနှစ်ချုပ်
၁၀၂။ ယမမင်းကြီးရဲ့ ဆန္ဒ
၁၀၃။ စံထားရမည့် ကိုယ်ကျင့်တရားရှိသူများ
၁၀၄။ ပေါ်လာသည့်အာရုံများနှင့် ရှုပွားရမည့်ဝိပဿနာတရား ✓
၁၀၅။ ဓမ္မသံဂေဂနှင့် ဘဝဆည်းဆာ
၁၀၆။ ဆင်းရဲမွဲတေမှု လျှော့ချရေး
၁၀၇။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမနှင့်အညီ နေထိုင်ခြင်း
၁၀၈။ ဗုဒ္ဓစွမ်းအား ဉာဏ်ဆယ်ပါး
၁၀၉။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်များ နေ့စဉ်ဘဝမှာ နေထိုင်ကြပုံ
၁၁၀။ မွေးနေ့လက်ဆောင်
၁၁၁။ သောတာပန်၏ ဘဝရုပ်ပုံလွှာ
၁၁၂။ တပည့်များလေးစားမြတ်နိုးတဲ့ဆရာ

- ၁၁၃။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း
၁၁၄။ ကံကြမ္မာ၏ ရုပ်ပုံလွှာများ
၁၁၅။ ဆဆက္က ဒေသနာနှင့် ဓမ္မဝိပဿနာ
၁၁၆။ ဉာတပရိညာ
၁၁၇။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ကျေးဇူး အထူးပေးဆပ်ခဲ့သူ
၁၁၈။ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ရန် အခြေခံတရား
၁၁၉။ သစ္စဒေသနာ ဓမ္မစကြာ
၁၂၀။ အားကိုးခြင်း
၁၂၁။ သဒ္ဓမ္မပတိရူပကသုတ် အနှစ်ချုပ်
၁၂၂။ အတ္တဟိတ နှင့် ပရဟိတ
၁၂၃။ အသက်ရှည်လေ ပိုကောင်းလေ
၁၂၄။ မိဘနှင့်သားသမီးအကြား မှန်ကန်သောအမြင်များ
၁၂၅။ အများအတွက် သံယာတော်တို့၏ဆောင်ရွက်ချက်
၁၂၆။ သလ္လေ့ဆုတ်အနှစ်ချုပ်
၁၂၇။ ကောသလအိပ်မက်နှင့်ယနေ့ကမ္ဘာ
၁၂၈။ ပိယတော ဇာယတေ သောကော
၁၂၉။ ဆရာမြတ်ကို ဆည်းကပ်ရမည့်အခါ
၁၃၀။ ဓမ္မတာဝန်
၁၃၁။ ဥပုသ်သည်တို့၏ စကားဝိုင်း
၁၃၂။ ရှင်ပြုအလှူတော်မင်္ဂလာ အနုမောဒနာ
၁၃၃။ ပါရာယနဒေသနာ
၁၃၄။ ဒုက္ခတိဘုံသားတို့၏ အမှာစကား
၁၃၅။ မြတ်ဗုဒ္ဓသာသနာ နှင့်
သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့အမှတ်တရများ
၁၃၆။ ဝိဝါဒမူလ(၆)ပါးနှင့် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမစကား
၁၃၇။ ကိုယ့်ဘဝ ကိုယ်ပြင်
၁၃၈။ ဝိပဿနာရှုဖွယ် တောလေးဆယ်
၁၃၉။ နယ်လှည့်ဟောကြား မြတ်တရား အတွဲ(၁)
၁၄၀။ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုရှုမြင်၍ မိမိဘဝကို ပြုပြင်ခြင်း

၁၆၈။ မိလိန္ဒပဉ္စ(ဒုတိယတွဲ)

မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂဿနတို့၏ ဂုဏ်အရေရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ

၁၆၉။ စိတ်စွဲလမ်းမှုကို အောင်နိုင်သူ

၁၇၀။ မိလိန္ဒပဉ္စ(တတိယတွဲ)

မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂဿနတို့၏ ဂုဏ်အရေရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ

၁၇၁။ နယ်လှည့်ဟောကြား မြတ်တရား အတွဲ(၅)

၁၇၂။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့၏ ဘဝနှင့် ဓမ္မအမြင်(ဒုတိယတွဲ)

၁၇၃။ Online ဓမ္မစာလွှာများ

၁၇၄။ ဝဋ္ဋသုတ် အနှစ်ချုပ်

၁၇၅။ အင်္ဂုလိမာလသုတ် အနှစ်ချုပ်

၁၇၆။ မောရသုတ် အနှစ်ချုပ်

၁၇၇။ ဓဇဂ္ဂသုတ် အနှစ်ချုပ်

၁၇၈။ ကိန္တိသုတ်လာ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ မိန့်မှာချက်များ

၁၇၉။ အာဇာနည်ဇီယသုတ် အနှစ်ချုပ်

၁၄၁။ သူတော်ကောင်းသည် အားလုံးအတွက်ဖြစ်သည်

၁၄၂။ သူတော်ကောင်းတို့ တောင်းသောဆု

၁၄၃။ ဒုစရိုက်အကျိုး အဆိုးပုံရိပ်များ

၁၄၄။ အောင်မြင်ကြီးပွား စက်လေးပါး

၁၄၅။ စေတနာကောင်းလျှင် ကံကောင်းသည်

၁၄၆။ စိတ်ကောင်းရှိဖို့က ပထမ

၁၄၇။ တမလွန်ဘဝက ဆွေမျိုးများအရေး

၁၄၈။ နယ်လှည့်ဟောကြား မြတ်တရား အတွဲ(၂)

၁၄၉။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ ဂုဏ်တော်ကိုးပါး

၁၅၀။ မကျန်းမာသူများအတွက် အထူးနလုံးသွင်းတရား

၁၅၁။ မင်္ဂလာတရားနှင့်အညီ နိုင်ငံသစ်တည်

၁၅၂။ မာလုကျုပုတ္တရဟန်းအတွက် အလုပ်ပေးတရား

၁၅၃။ အပြစ်တင်ခြင်းနှင့် ကဲ့ရဲ့ခြင်း

၁၅၄။ အတွေးမှားကို ဖယ်ရှားနိုင်ရမည်

၁၅၅။ မိလိန္ဒပဉ္စာ(ပထမတွဲ)

မိလိန္ဒမင်းနှင့် ရှင်နာဂဿနတို့၏ ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ အချေအတင်ပြောဆိုချက်များ

၁၅၆။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့၏ ဘဝနှင့် ဓမ္မအမြင်(ပထမတွဲ)

၁၅၇။ နယ်လှည့်ဟောကြား မြတ်တရား အတွဲ(၃)

၁၅၈။ စာသင်စာချ ပြုကြသာသနာ

၁၅၉။ ဗုဒ္ဓသာသနာ၏ ဝိသေသလက္ခဏာများ

၁၆၀။ ဒိဋ္ဌမတ္တံ

၁၆၁။ နယ်လှည့်ဟောကြား မြတ်တရား အတွဲ(၄)

၁၆၂။ မိမိကိုယ်တိုင် မိမိ၏ရန်သူ မဖြစ်ပါစေနှင့်

၁၆၃။ တိုင်းရေးပြည်ရေး မျှော်တွေးခြင်း

၁၆၄။ နှစ်သစ်မင်္ဂလာကို မေတ္တာဖြင့်ကြိုဆိုခြင်း ✓

၁၆၅။ ဘဝအတွင်းမှ အမှောင် နှင့် အလင်းများ

၁၆၆။ လူတိုင်းအတွက် အမှန်တရား

၁၆၇။ မဟာသာဝကကြီးတို့၏ စကားပိုင်း